

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ

GEZİ GÖZLEM VE İNCELEME YÖNTEMİNİN 7. SINIF
SOSYAL BİLGİLER PROGRAMINDA “EKONOMİ VE SOSYAL
HAYAT” ÜNİTESİNDE VAKIFLAR KONUSUNUN
İŞLENMESİNDE ÖĞRENCİ BAŞARI VE TUTUMLARI
ÜZERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Ali AY

Balıkesir, 2015

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ

GEZİ GÖZLEM VE İNCELEME YÖNTEMİNİN 7. SINIF
SOSYAL BİLGİLER PROGRAMINDA “EKONOMİ VE SOSYAL
HAYAT” ÜNİTESİNDE VAKIFLAR KONUSUNUN
İŞLENMESİNDE ÖĞRENCİ BAŞARI VE TUTUMLARI
ÜZERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Ali AY

Tez Danışmanı

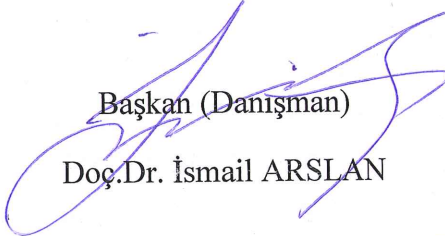
Doç. Dr. İsmail ARSLAN

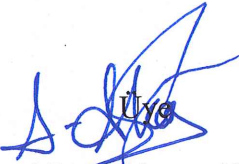
Balıkesir, 2015

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün İlköğretim Anabilim Dalı'nda 201212521006 numaralı Mehmet Ali AY'ın hazırladığı "Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında "Ekonomi ve Sosyal Hayat" Ünitesinde Vakıflar Konusunun İşlenmesinde Öğrenci Başarı ve Tutumları Üzerine Etkisi" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 04/06/2015 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/~~OY ÇOKLUĞU~~ ile karar verilmiştir.

Başkan (Danışman)
Doç.Dr. İsmail ARSLAN

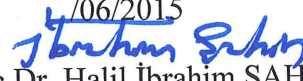

Üye
Yard.Doç. Ahmet AKGÜN

Üye
Yard.Doç. Eftal IRKIÇATAL

Üye

Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylıyorum.

4/06/2015

Doç.Dr. Halil İbrahim ŞAHİN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Sosyal bilgiler öğretim programı, toplum içinde görev ve sorumluluklarını bilen, geçmişi ve içinde yaşadığı zaman dilimini özümseyen, gelecek adına projeler üreten donanımlı bireyler yetiştirmeyi hedefler.

Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılında sosyal bilgiler programında değişiklik yapmıştır. Yeni programla öğrenciyi merkeze alan, çoklu zekâ kuramına dayalı yapılandırmacı bir yaklaşıma yer vermiştir. Gezi gözlem ve inceleme yöntemi bu doğrultuda öğrenci merkezli, yapılandırmacı bir tekniktir.

Bu çalışmada, öğrenciyi derste aktif hale getiren ve sosyal bilgiler öğretimini daha verimli hale getireceğine inanılan gezi gözlem ve inceleme yöntemi ele alınmıştır. Bu yöntemin sosyal bilgiler dersi için önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Tarih dersinin konusu olan vakıflar ile coğrafya dersinin öğretim yöntemi olan gezi gözlem ve inceleme yöntemi bir araya getirilerek zaman ve mekân kavramlarının öğrencilerin zihinlerinde somutlaşması sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca yöntemin zorlukları, sınırlılıkları da ortaya konulmuştur.

Yapılan bu çalışmada konu seçiminde ve uygulama aşamasında tecrübe, destek ve rehberliği için değerli danışman hocam Doç. Dr. İsmail ARSLAN'a ; uygulama aşamasında her türlü desteği sağlayan Çiğdem Batubey Ortaokulu'nun değerli yöneticilerine ve Sosyal Bilgiler Öğretmeni Umut AKOĞLU'na; Zağnos Paşa Cami'nde öğrencilere anlatımıyla rehberlik yapan Muhammet AYKUT'a; Kızılay Vakfı Balıkesir Şube Müdürü Süleyman KARA'ya; Balıkesir Vakıflar Bölge Müdürlüğü çalışanlarına; desteğini her zaman yanımda hissettiğim eşim Ayça Hafize AY, oğlum Ömer Afşin ve kızım Gülce Betül'e sonsuz teşekkür ederim.

Mehmet Ali AY

ÖZET

GEZİ GÖZLEM VE İNCELEME YÖNTEMİNİN 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMINDA “EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT” ÜNİTESİNDE VAKIFLAR KONUSUNUN İŞLENMESİNDE ÖĞRENCİ BAŞARI VE TUTUMLARI ÜZERİNE ETKİSİ

AY, Mehmet Ali

Yüksek Lisans, İlköğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İsmail ARSLAN

2015, 83 Sayfa

Bu araştırmada; ortaokul 7. sınıf sosyal bilgiler dersi “ Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesinde gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrenci başarıları ve tutumuna etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Araştırmada “Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen” tercih edilmiştir. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılı ikinci yarısında Balıkesir ili, Karesi ilçesi Çiğdem Batubey Ortaokulu’nda öğrenim gören 7/F ve 7/H şubelerindeki öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Özellikleri bakımından her iki grubun denk olduğu, deney (29) ve kontrol (29) gruplarından toplam 58 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak 20 sorudan oluşan başarı testi ve 20 maddeden oluşan tutum ölçeği ön test ve son test olarak kullanılmıştır. Uygulama araştırmacı tarafından kontrol grubuna geleneksel yöntemlerle, deney grubuna ise gezi gözlem ve inceleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Deney grubuna tezin konusuna ilişkin uygulama olarak Zağnos Paşa Cami, Kızılay Vakfı Balıkesir Şubesi ve

Balıkesir Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne gezi düzenlenmiştir. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler; SPSS programında yer alan bağımlı ve bağımsız gruplar için t-testi analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test başarı ve tutum puanlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Son test başarı ve tutum puanlarında ise deney grubunun lehine anlamlı bir fark vardır. Yapılan çalışma sonucunda gezi gözlem ve inceleme yönteminin 7. sınıf sosyal bilgiler dersi Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesi kapsamında, uygulanabilir bir yöntem olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemi, Ekonomi ve Sosyal Hayat, Vakıflar, Tutum, Öğrenci Başarısı.

ABSTRACT

THE IMPACT OF UTILIZING THE TRAVEL OBSERVE AND INVESTIGATE METHOD WHILE TEACHING THE FOUNDATIONS CHAPTER OF THE UNIT “ECONOMIC AND SOCIAL LIFE” OF THE 7TH GRADE SOCIAL STUDIES PROGRAM, ON STUDENT PERFORMANCE AND ATTITUDE

AY, Mehmet Ali

Master’s Thesis, Department of Primary School

Thesis Advisor: Assoc.Prof.Dr. Ismail ARSLAN

2015, 83 Pages

In this study, the impact of the travel observe and investigate method, which is covered in unit “Economic and Social Life” of social studies class, on the student performance and attitude, is studied.

In the study, “Pretest-Posttest Control Group Design” is chosen. It is conducted on the students attending the 7/F and 7/H classes of Cigdem Batubey Middle School, Karesi, Balikesir, over the course of Spring 2015. It is carried out on a sample of 58 students divided into a control and a trial group, each of 29 people, and which are characteristically equivalent. The tools for pre and posttest data collection are a performance test of 20 items, and an attitude test of 20 items. The treatment group is trained with the travel observe and investigate method, while the control group is taught with traditional teaching methods. The treatment group is taken to sightsee the Zagnos Pasa Mosque, Kizilay Foundation Balikesir Branch, and

Balikesir District Office of Foundations Directorate General. The collected data is analyzed using the t-tests for dependent and independent groups, in SPSS.

No statistically significant difference is observed between the two groups in the pretest scores. However, a significant difference, in favor of the treatment group, is found in the posttest scores. As the main result of the study, it is seen that the travel observe and investigate method can be taught in the Economic and Social Life unit of the 7th grade social studies class.

Key Words: Travel Observe and Investigate Method, Economic and Social Life, Foundations, Attitude, Student Performance.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	2
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Varsayımlar	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar	5
2. İLGİLİ ALANYAZIN	7
2.1. Kuramsal Çerçeve	7
2.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve İlgili Temel Kavramlar	7
2.1.1.1. Sosyal Bilimlerin Tanımı ve Tarihiçesi	7
2.1.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amaçları	8
2.1.1.3. Sosyal Bilgiler Programı	10
2.1.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	11
2.1.1.4.1. Düz Anlatım Yöntemi	12
2.1.1.4.2. Problem Çözme Yöntemi	12
2.1.1.4.3. Tartışma Yöntemi.....	13

2.1.1.4.5. Soru-Cevap Yöntemi	13
2.1.1.4.5. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi	14
2.1.1.4.6. Gösteri Yöntemi	14
2.1.1.4.7. Dramatizasyon- Rol Oynama Yöntemi	14
2.1.1.4.8. Proje Tabanlı Öğrenme Yöntemi	15
2.1.1.5. Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemi	15
2.1.1.5.1. Gözlem Çeşitleri.....	17
1. Yapıldığı yere göre:.....	17
2. Zamana göre:	17
3. Birey sayısına göre:	17
4. Araçlı olup olmamasına göre:	17
5. Sürelerine göre:	17
2.1.1.5.2. Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin Faydaları	18
2.1.1.5.3. Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin Sınırlılıkları.....	19
2.1.1.5.4. Gezi Gözlem ve İnceleme ile İlgili Yasal Prosedür	19
2.1.1.5.5. Gezinin Planlanması ve Uygulanması.....	21
2.1.1.5.5.1. Gezinin Planlanması	21
2.1.1.5.5.2. Gezi Süreci.....	22
2.1.1.5.5.3. Gezi Sonrası.....	22
2.2. İlgili Araştırmalar	22
3. YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırma Modeli	25
3.1.1. Sosyal Bilgiler Dersi Notları.....	28
3.1.2. Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi Ön Test Puanları	29
3.1.3. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Puanları	29
3.1.4. Cinsiyet	30
3.2. Bilgi Toplama Kaynakları	31

3.2.1. Başarı Testinin Hazırlanması.....	31
3.2.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği	36
3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	37
3.3.1. Uygulama Süreci.....	38
3.3.1.1. Ön Testin Uygulanması.....	38
3.3.1.2. Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemi	38
3.3.1.3. Son Testin Uygulanması	39
3.3.2. Verilerin Analizi	39
4. BULGULAR VE YORUM.....	41
4.1. Başarı Testine Yönelik Bulgular	41
4.1.1. Deney ve Kontrol Grubunun Ön Testleri Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	41
4.1.2. Deney ve Kontrol Grubunun Son Testleri Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	42
4.1.3. Deney Grubu Ön Test-Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	43
4.1.4. Kontrol Grubu Ön Test-Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	44
4.2. Başarı Testi Ön Test-Son Test Puanları Cinsiyete Göre; Deney ve Kontrol Grubunda Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?	45
4.2.1. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	45
4.2.2. Kontrol Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	46
4.2.3. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	47
4.2.4. Kontrol Grubunda Cinsiyete Göre Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	48

4.3. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum, Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Puanları Arasındaki Değişim Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?	49
4.3.1. Deney Grubunun Tutumlarına Yönelik Ön Testiyle Son Testi Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	49
4.3.2. Kontrol Grubunun Tutumlarına Yönelik Ön Testiyle Son Testi Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	50
4.3.3. Deney ve Kontrol Grubu Ön Test Tutum Puanları Arasında Farklılık Var mıdır?	51
4.3.4. Deney ve Kontrol Grubu Son Test Tutum Puanları Arasında Farklılık Var mıdır?	52
4.4. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ön Test-Son Test Puanları Cinsiyete Göre Deney ve Kontrol Grubunda Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?.....	53
4.4.1. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	53
4.4.2. Kontrol Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	54
4.4.3. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Son Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	55
4.4.4. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre Son Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?	56
4.5. Başarı Testi ile Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Ön Test-Son Test Puanları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	57
4.5.1. Ön Teste Göre Başarının Öğrenci Tutumlarına Belirleyici Etkisi Var mıdır? Başarıyla Tutum Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?.....	57
4.5.2. Son Teste Göre Başarının Öğrenci Tutumlarına Belirleyici Etkisi Var mıdır? Başarıyla Tutum Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?.....	58
4.6. Öğrencilerin Akademik Başarısının Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemine Etkisi Ne Kadardır?	59

4.6.1. Akademik Başarıya Göre Deney Grubunun Ön Test Başarı Testinden Elde Edilen Puanlar Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	59
4.6.2. Akademik Başarıya Göre Kontrol Grubunun Ön Test Başarı Testinden Elde Edilen Puanlar Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	60
4.6.3. Akademik Başarıya Göre Deney Grubunun Son Testlerdeki Başarı Puanları Arasında Anlamlı Bir ilişki Var mıdır?	60
4.6.4. Akademik Başarıya Göre Kontrol Grubunun Son Testlerdeki Başarı Puanları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	61
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
5.1. Sonuçlar	63
5.2. Öneriler	64
KAYNAKÇA	67
EKLER	72
Ek 1: Araştırma İzni	72
Ek 2: Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi	73
Ek 3: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği	75
Ek 4: Gezi Gözlem ve İnceleme Fotoğrafları	76
Ek 5: Gezi İzin Belgeleri	81

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. Araştırmada Kullanılan Deneysel Desenin Simgesel Görünümü.....	26
Çizelge 2. Araştırmanın Deneysel Deseni	27
Çizelge 3. Deney ve Kontrol Gruplarının I. Dönem Sosyal Bilgiler Notları.....	28
Çizelge 4. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Puanları	29
Çizelge 5. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması... ..	30
Çizelge 6. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dağılımı	30
Çizelge 7. Pilot Uygulamada Yer Alan Öğrencilerin Demografik Özellikleri	33
Çizelge 8. ESHÜBT Analiz Sonuçları.....	35
Çizelge 9. Tutum Ölçeğinde Pozitif ve Negatif Maddelerin Puanlandırma Ölçütü ..	37
Çizelge 10. Ön Test Uygulama Süreci.....	38
Çizelge 11. Son Test Uygulama Süreci.....	39
Çizelge 12. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Puanlarının Dağılımı.....	41
Çizelge 13. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Puanları	42
Çizelge 14. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Son Test Puanlarının Dağılımı	42
Çizelge 15. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Son Test Puanlarının Analizi.....	43
Çizelge 16. Deney Grubu ESHÜBT Ön Test-Son Test Puanlarının Dağılımı	43
Çizelge 17. Deney Grubu ESHÜBT Ön Test-Son Test Puanlarının Analizi.....	44
Çizelge 18. Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test-Son Test Puanlarının Dağılımı	44
Çizelge 19. Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Son Test Puanlarının Analizi	45
Çizelge 20. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanlarının Dağılımı. .	46
Çizelge 21. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanları	46
Çizelge 22. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanlarının Dağılımı	47
Çizelge 23. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanlarının Analizi .	47
Çizelge 24. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Dağılımı.....	48
Çizelge 25. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Dağılımı Analizi	48
Çizelge 26. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Puanları.....	49

Çizelge 27. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Puanları.....	49
Çizelge 28. Deney Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Puanları	50
Çizelge 29. Deney Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Analizi.....	50
Çizelge 30. Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Dağılımı	51
Çizelge 31. Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Analizi.....	51
Çizelge 32. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test Puanları	52
Çizelge 33. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test Analizi.....	52
Çizelge 34. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Son Test Puanları	52
Çizelge 35. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Son Test Analizi.....	53
Çizelge 36. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Puanları	53
Çizelge 37. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Analizi	54
Çizelge 38. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Puanlarının Dağılımı	54
Çizelge 39. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Puanları	55
Çizelge 40. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Puanları	55
Çizelge 41. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Analizi.....	56
Çizelge 42. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Puanları	56
Çizelge 43. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Analizi.....	57
Çizelge 44. Başarı ve Tutum Ön Test Korelasyon Analiz Tablosu	57
Çizelge 45. Başarı ve Tutum Ön Test ANOVA Tablosu.....	58
Çizelge 46. Başarı ve Tutum Son Test Korelasyon Analiz Tablosu.....	58
Çizelge 47. Başarı ve Tutum Son Test ANOVA Tablosu	58
Çizelge 48. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Puanları	59
Çizelge 49. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Analizi	59
Çizelge 50. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Puanları	60
Çizelge 51. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Analizi.....	60
Çizelge 52. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Puanları.....	61
Çizelge 53. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Puanları.....	61
Çizelge 54. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Puanları.....	61
Çizelge 55. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Analizi.....	62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ölçme Sürecinin Şematik Yapısı.....	32
--	----

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt.	: Aktaran
Bkz	: Bakınız
Ed.	: Editör
ESHÜBT	: Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Öğrenci sayısı
ÖSKD	: Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen
p	: Anlamlılık değeri
SBTÖ	: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği
Sd	: Serbestlik derecesi
Ss	: Standart sapma
t	: t değeri
TDK	: Türk Dil Kurumu
X	: Ortalama

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problemin Durumu

Sosyal bilgiler programı, öğrenci merkezli bir eğitim sistemini benimsemektedir. Bu nedenle de öğretmenlere bu program etrafında düşen görev liderlik rolü üstlenmeleridir. Gezi gözlem ve inceleme yöntemiyle öğrenci çevresini daha yakından tanıma imkânı bulacak, bunun neticesinde ilgi ve beceri alanlarını daha kolay keşfedebilecek, zaman ve mekân kavramlarını daha iyi algılayacaktır (Çetin, 2013).

Eğitim sistemleri hizmet verdikleri toplumlarda bireylere çağın gerektirdiği tutum ve becerileri kazandırmak durumundadır. Bu nedenle eğitim sistemleri, yaşanan çağı ve yenilikleri takip ederek, öğretim programlarına ve öğrenme öğretme ortamlarına, bu yenilik ve değişiklikleri yansıtarak, bireyleri geleceğe donanımlı olarak hazırlamalıdır. Bu çerçevede, bireylerin ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi bireylere kazandıracak değer ve beceriler ile bilgi ve tutumlar sosyal bilgiler ile sağlanabilir.

Bilgi ve iletişimin hızlı olduğu bu çağda, ihtiyaç duyulan insanların yetiştirilmesi eski yöntemlerle ve kalıplarla oldukça güçtür. Ezber mantığı yerine, uygulamayı öğreten bir eğitim sistemi daha faydalı olabilir. Bilgiyi soyut ve teorik olarak öğrenmek günümüzdeki problemlerin çözümünde yetersiz kalmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bu amaçla, birçok ders programında yapılan çalışmalar olduğu gibi, sosyal bilgiler dersi programında da ciddi çalışmalar yapmış, 2005-2006 eğitim-öğretim sezonundan itibaren uygulanmak üzere değişiklikler yapılmıştır. Yeni program, öğrenciyi merkez alan, öğrenciyi aktif duruma getiren, çoklu zekâ kuramını benimsemiş, yapılandırmacı bir yaklaşım yöntemine göre düzenlenmiştir. Öğretim

yöntemlerinde klasik yöntemlerle birlikte, modern öğretim yöntemlerine de ağırlıklı olarak yer verilmiştir (Özkan, 2009).

Öğrenci başarısını etkileyen en önemli etkenlerden biri kullanılan yöntemin seçimidir. Öğretmen kullanacağı yöntemi belirlerken, sınıf mevcudunu, sınıfının fiziki şartlarını, kullanacağı araç ve gereçleri, anlatacağı konunun özelliklerini, yöntemin ekonomik olup olmadığını göz önünde bulundurmalıdır. Yöntem seçiminde etkili olan bir diğer etken, seçilen yöntemin öğrenciyi merkeze ne kadar aldığı ve farklı zekâ gruplarındaki öğrencilere ne ölçüde cevap verebildiğidir.

Sosyal bilgiler dersinde gezi gözlem ve inceleme öğretim yönteminin öğrenciyi merkeze alan, farklı zekâ gruplarındaki öğrencilere hitap eden ve öğrencinin sürekli aktif olduğu bir yöntem olduğunu düşünmekteyiz. Bu yöntem, öğrencilere sınıf içerisinde ulaşamayacağı çok geniş bir kaynak sunmaktadır. Yapılan birçok araştırma gezi gözlem ve inceleme öğretim yönteminin, öğrencilerin ilgi düzeylerini arttıran bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenciler bu yöntem sayesinde sınıf içinde soyut ve teorik olarak öğrendiklerini, sosyal hayatta ve doğal ortamda tatbik eder ve somut olarak öğrenme ve uygulama imkânına erişirler.

Sosyal bilgiler dersinin amaçlarından birisi öğrencilerin sosyalleşmelerine ve karşı karşıya kaldıkları sosyal problemlere çözüm üretmelerine yardımcı olmaktır. Bunun kapalı sınıf ortamında tam olarak gerçekleşmesi oldukça zordur. Öğrencilerin öz güvenlerinin gelişmesi, sosyalleşmesi, sosyal problemlerle sosyal hayatın içerisinde karşılaşmaları ve çözüm üretmeleri; gezi gözlem ve inceleme yönteminin sağlamış olduğu bir diğer faydadır (Özkan, 2009).

Bu çalışmada ortaokul 7. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi etkinliklerinin öğrencilerin başarıları ve derse yönelik tutumları üzerindeki etkileri incelenmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu çalışmanın problem cümlesi; “Gezi gözlem ve inceleme yönteminin, 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesinde Vakıflar konusu işlenirken öğrencinin başarısına ve derse olan tutumları üzerine etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiştir.

1.2.1. Alt Problemler

1. Başarı testi ön test- son test puanları arasında;
 - a) Deney grubu lehine anlamlı farklılık var mıdır?
 - b) Kontrol grubu lehine anlamlı farklılık var mıdır?
2. Başarı testinin ön test-son test puanları cinsiyete göre deney ve kontrol grubunda anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test-son test puanları arasındaki değişim anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ön test-son test puanları cinsiyete göre deney ve kontrol grubunda anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Başarı testi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumun ön test-son test puanları arasında anlamlı bir ilişkisi var mıdır?
6. Öğrencilerin akademik başarısının gezi gözlem ve inceleme yöntemine etkisi ne kadardır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Yaşantımızla ilgili olan birçok şeyin sosyal bilgilerle bir bağlantısı vardır. Sosyal bilgilerin bir disiplini olan coğrafyanın da hayatımızın birçok alanına direk veya dolaylı olarak girdiği görülmektedir. Coğrafya, bireylere geçmişi hem mekânsal hem de kronolojik bakış açılarından göstererek tarihi, beşeri ve fiziki olayları anlama derinliği katması ve olaylara daha dikkatle bakabilmeyi sağlaması açısından önemlidir (Taş, 2007: 125).

Yeni eğitim sistemimiz öğrenci merkezlidir. Bu sistemde amaç, öğrencilerin her ünite için belirlenen kazanımları en üst düzeyde elde etmesini sağlamaktır. Öğretmen, ünite ve konuların özelliklerine göre öğrenci için en uygun yöntem hangisi ise onu seçmelidir. Sosyal bilgiler ders programı içerisinde birçok disipline ait farklı ünite ve konular yer almaktadır. Bunlara ait kazanımların öğretiminde seçilecek yöntemin belirlenmesi ünite ve konuları hangi disiplin içerisinde bulunduğu da bağlıdır. Coğrafya dersi ünite ve konularında, tarih dersi ünite ve konularında, yurttaşlık bilgisi dersi ünite ve konularında uygulanacak yöntemler

birbirinden farklılık göstermektedir. Bunun yanında birden fazla yöntem ve tekniğin kullanılması etkili bir öğretimin gerçekleşmesi için oldukça önemlidir.

Bu amaçla gezi gözlem ve inceleme uygulamalarına dayalı öğrenme yöntemleri, sosyal bilgiler dersi kapsamında uygulanarak, öğrencilerin “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesinde Vakıflar konusunun öğrencilerin akademik başarılarının ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal bilgiler, *“bireylerin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.”*(Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005).

Araştırmamızın temelini oluşturan “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi ile yukarıdaki tanımda yer alan “sosyal ve fiziki çevre” birbiriyle ilişkilendirilebilir. Öğrenme yöntemleri içerisinde en etkili, yaparak yaşayarak öğrenmedir. Gezi gözlem ve inceleme öğrenme yöntemi, öğrencileri ders kitaplarında gördüğü mekânları ve yaşanan zaman dilimlerini soyut durumdan somut duruma getirebilir ve öğrenciler için daha kalıcı ve somut bir öğrenme oluşturabilir. Ayrıca yine tanımda yer alan “geçmiş, bugün ve gelecek” kavramlarının da öğrencilerin zihinlerinde daha iyi bir şekilde yer almasına ve tarih bilgisi ve bilincinin oluşumuna yardımcı olabilir. Bu şekilde öğrenciler sosyal bilgiler dersine ait değerleri daha etkili bir şekilde kazanabilir.

Bu çalışma yeni program, ünite ve konularının işlenişleriyle ilgili bir örnektir. Gezi gözlem ve inceleme yönteminin Sosyal Bilgiler dersi ünite ve konularında, nasıl planlanıp uygulanabileceğini, başarıya olan etkisinin ne olduğunu, işlem basamaklarının ve zorluklarının neler olduğunu ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmanın başlıca sayıltıları şunlardır:

- Kontrol altına alınamayan çeşitli değişkenler (zaman, öğrencilerin derse aç, isteksiz ve yorgun gelmeleri gibi) deney ve kontrol grubunu aynı derecede etkilemiştir.
- Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin öğrenmeye karşı ilgileri eşittir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırma ortaokul 7. sınıf öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur.
2. Araştırmanın örnekleme 2014-2015 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde Balıkesir ili Karesi ilçesi Çiğdem Batubey Ortaokulu'nun iki ayrı sınıfında (7-F, 7-H) öğrenim gören 58 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi ve Vakıflar konusu ile sınırlandırılmıştır.
4. Araştırmada kullanılan “Başarı Testi” ve “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” ile sınırlandırılmıştır.
5. Araştırma desenlerinden yarı deneysel uygulama ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Bu bölümde tezde kullanılan temel kavramların kendine özgü tanımlarına yer verilmiştir.

Sosyal Bilgiler: Yeryüzünde meydana gelen çeşitli olayların, oluş nedenlerini açıklayan, vatandaş olarak hak, görev ve sorumluluklarımızı belirten, insanların sosyal ve fiziki çevresiyle, geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir (Dönmez, 2003: 32).

Gezi: Okulda ve sınıf içerisinde öğrenilen bilgileri daha somut ve anlaşılır kılabilmek için yapılan önceden planlanmış ziyaretlerdir (Bilen, 1999: 219).

Gözlem: İnsanlarca bir olayın fark edilmesi sonucu, beş duyu organından biri ya da birkaçıyla amaçlı ve planlı izleme etkinliğidir (Demirkaya, 2003).

Teknik: Önceden belirlenmiş bir eğitim etkinliğinin öğretiminde uygulanan özel bir metottur (Bilen, 1999).

Vakıf: Birçok kişi tarafından kurulan ve toplum yararına çalışmayı ilke edinen kuruluş (Türk Dil Kurumu, 2005).

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde sosyal bilgiler öğretimi ve amaçları ile gezi-gözlem ve inceleme yöntemi ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

2.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve İlgili Temel Kavramlar

2.1.1.1. Sosyal Bilimlerin Tanımı ve Tarihçesi

Sosyal bilimler, dünyanın ve yaşamın toplumsal ve insani yönlerini inceleyen bir akademik disiplinler grubu olarak tanımlanmaktadır (Sönmez, 1999: 15). Sosyal bilimler denildiğinde, matematik, fen, güzel sanatlar, felsefe gibi disiplinlerin dışında yer alan ve insanlar tarafından oluşturulan olguları konu alan disiplinler akla gelmelidir. Beşeri veya davranış bilimleri olarak da sınıflandırılan sosyal bilimler disiplinleri; tarih, coğrafya, psikoloji, hukuk, eğitim, sosyoloji, ekonomi, siyasal bilimler, antropoloji, kent planlaması vb. olarak da sayılabilir (Köstüklü, 2003: 9).

Sosyal bilimler, insanlar arası ilişkileri inceler. Toplumda insan davranışlarıyla ilgilenen disiplinleri içerir. Konusu; insanlar arasında meydana gelen etkinlikler, amacı ise; beşeri anlayışın gelişmesidir (Dönmez, 2003: 31).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2004 yılında kabul ettiği sosyal bilgiler öğretim programında, sosyal bilgilerin tanımını *'bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından*

hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi' olarak yapmıştır.

Sosyal bilgiler, kendimizi ve başkalarını daha yakından tanımamıza yardımcı olur. Sosyal bilgiler disiplinler arası ve çok disiplinli bir alana sahiptir. Bu nedenle sosyal bilgileri tanımlamak tarih ya da coğrafyayı tanımlamaktan çok daha zordur (Doğanay, 2003: 16).

Başka bir tanımda sosyal bilgiler; *“toplum içinde yaşayan insanın, toplumla ve doğayla ilişkilerini açıklayan bilimsel bulguların tümüdür”* şeklinde tarif edilmiştir (Çalışır, 1983: 12).

Sosyal bilgiler eğitiminin nerede ve ne zaman başladığı bilinmemektedir. Ancak insanlık tarihinin en eski dönemlerinden itibaren toplumsal bir çevrede yaşamını devam ettirdiği göz önüne alındığında, sosyal bilgiler eğitiminin hedef davranışlarını kazanamamış bireylerin toplumsal yaşamda da başarıya ulaşması oldukça zordur. Bu sebeple sosyal bilgiler eğitimi insanlık tarihi ile başlamıştır denilebilir (Sönmez, 1999: 21).

Sosyal bilgiler kavramı ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1892 yılında toplanan Milli Eğitim Konseyi tarafından incelenmiştir. Bu konsey tarafından milli toplum düşüncesini oluşturmak amacıyla sosyal bilgiler dersi düzenlenmiştir. Sosyal bilgiler dersinin içeriği; tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi derslerinden oluşturulmuştur. Toplumdaki ihtiyaçlar incelenerek programın içeriği yeniden yapılandırılmıştır. Sosyal bilgiler kavramının kabul edilmesi ise yine Amerika Birleşik Devletleri'nde 1916 yılında Milli Eğitim Derneği'nin Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu komite tarafından sosyal bilgiler kavramı; insan ve toplum ile ilgili bilgiler, sosyal bilgilerdir diye tanımlanmıştır (Dönmez, 2003: 34).

2.1.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amaçları

İlkokul ve ortaokul sosyal bilgiler dersi öğretiminde en önemli amaç, öğrenciye toplum içerisinde bir kişilik kazandırmaktır. Toplumsal kişiliğin de en önemli özelliği topluma yararlı bir vatandaş olmaktır. Topluma yararlı birey görev ve sorumluluklarını bilir, çevresine ve çevresindeki olaylara karşı daha bilinçli hareket eder. Sosyal bilgiler dersi ile birey kendisine, ailesine, çevresine, topluma, yasalara, devlete karşı görev ve sorumluluklarını öğrenir (Sözer, 1998).

Sosyal bilgiler öğretimi, öğrenciyi toplumsal yaşama hazırlamayı amaçlar. Bu öğretimin en önemli hedeflerinden biri de öğrenciyi “toplumsal kişilik kazandırmaktır.” Öğrenci sosyal bilgiler dersi ile toplumsal yaşamı geçmişi, bugünü ve geleceği ile yakından tanıma imkânı elde edecektir (Binbaşıoğlu, 1981: 42).

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 30.06.2005 tarih ve 188 sayılı kararıyla kabul edilen İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin Genel Amaçları şunlardır:

- *Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; istek ve yeteneklerinin farkına varır.*
- *Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.*
- *Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.*
- *Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.*
- *Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.*
- *Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.*
- *Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır; düzenler ve geliştirir.*
- *Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.*
- *Meslekleri tanır; çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.*
- *Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler; değişim ve sürekliliği algılar.*
- *Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.*
- *Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve*

üretmede bilimsel ahlakı gözetir.

- *Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.*
- *Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşleri ileri sürer.*
- *İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.*
- *Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.*
- *İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir. (MEB, 2005).*

2.1.1.3. Sosyal Bilgiler Programı

Sosyal bilgiler programı, davranışçı yaklaşımlardan farklı olarak, bireyin var olan deneyimlerini, bilgi ve becerilerini göz önüne alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir gelişim göstermektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla etkinlik merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, çevreyle etkileşimine imkân sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır (MEB, 2005).

Milli Eğitim şûrası ve benzeri toplantılarda öğretim programlarının öğrencilerin sorun çözme ve karar verme becerilerinin geliştirilmesini, bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerine olanak sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Bu ihtiyaçlar ve dünyada meydana gelen gelişmeler doğrultusunda, öğretim programlarında yeni yaklaşımlar ve yöntemler dikkat çekici hale gelmektedir (MEB, 2005). Yeni sosyal bilgiler programında davranışçı yaklaşımdan, yapılandırmacı yaklaşıma geçilmiştir. Bu programda vizyon olarak; *Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde*

oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirmektir (MEB, 2005). Sosyal bilgiler programında aşağıdaki üç geleneğinin önemsedığı belirtilmektedir;

1. *Vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler,*
2. *Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler,*
3. *Yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler.*

2.1.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Sosyal bilgiler programı birçok disiplini içerisinde barındırmaktadır. Ancak ilkeler ve kavramlar yönüyle sözel bir alandır. Bu sebeple Sosyal bilgiler dersi konuların ezberlenmesi ve akılda tutulması için tekrar edilmesi gereken bir alan olarak görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinin amaç ve hedeflerine ulaşabilmesi için öğretmenlerin gösterdikleri çaba kadar kullandıkları yöntem ve teknikler de oldukça önemlidir. Amaç ve hedefe uygun olmayan yöntem ve teknikler kullanılır. Öğrenciye sadece bilgi öğretilmeye çalışılırsa, sosyal bilgilerin genel amaçlarına ulaşmak güçleşecektir. Sosyal bilgiler öğretimini daha etkili hale getirmek ve öğrenmeyi daha kalıcı sağlamak için çeşitli yaklaşım, strateji, yöntem ve tekniklerden yararlanılır (Çelebi, 2006: 12).

Eğitimde amaç ve hedeflerin gerçekleşmesi doğru yöntem ve tekniğin seçilmesiyle sağlanabilir. Bu sebeple her ders için birden fazla farklı yöntemin kullanılması söz konusu olmaktadır (Demirel, 1994: 45). Kullanılacak yöntem ve tekniğin seçiminde öğretmen ve öğrencilerin özellikleri kadar, ulaşılmak istenen hedefler ve grubun büyüklüğü de göz önüne alınmak durumundadır (Erden, 1996: 98). Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan başlıca yöntem ve teknikler şunlardır:

2.1.1.4.1. Düz Anlatım Yöntemi

Düz anlatım yönteminin en eski yöntem olduğu söylenebilir. Eğitim tarihiyle aynı yaşıdır. Öğretmen merkezlidir; öğretmen anlatır, öğrenci dinler (Nas, 2000: 117).

Düz anlatım yöntemi sosyal bilgiler öğretiminde oldukça fazla kullanılan bir yöntemdir. Ancak bu yöntemi kullanırken dikkat edilmesi gereken bazı yönleri bulunmaktadır. Yeni bir konuya giriş yaparken, konuyu açıklarken, özetlerken ve konu hakkında bilgi verirken düz anlatım yönteminin etkili olabileceği belirtilmektedir. Ancak bu yöntemin uygulanmasında karşılaşılabilecek en önemli sorun, öğrencilerin dikkatini üzerine toplayabilmektir. Küçük yaşlardaki öğrencilerde bu süre 10 dakika, büyük yaşlardaki öğrencilerde ise 15 dakikadır. Süre aşıldığı zaman öğrencilerin derse olan ilgileri dağılmakta ve ders dışı konulara yönelmektedirler (Barth ve Demirtaş, 1997: 5).

Sosyal Bilgiler dersinde verilecek sözel bilgiler, kavram ve ilkeler, düz anlatım yöntemi ile kazandırılabilir (Vural, 2004: 190).

2.1.1.4.2. Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme yöntemi “*bir konu üzerinde akıl yürütme*” olarak tanımlanmaktadır. Birçok yazar tarafından 21. yüzyılın öğretim yöntemi olarak görülmektedir. Problem çözme süreci düşüncenin uygulanmasından meydana gelmektedir. Bu yöntem bilgiyi aktarmak yerine, öğrencilere yaratıcı ve üretici olmayı öneren bir yaklaşım biçimini ortaya koyar (Sözer, 2003: 98).

Problem çözme yönteminde öğretmen problemi ortaya koyar. Öğrencilerden problemle ilgili çözüm yolları bulmalarını ister. Çeşitli araçlar kullanarak sınıf içerisinde tartışma ortamı sağlayabilir.

Problem çözme yöntemi çeşitli aşamalardan geçerek uygulanır. Problem çözme aşamaları aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Barth ve Demirtaş, 1997: 11);

1. *Deneyim,*
2. *Belirsizlik ve çelişki,*
3. *Problemin belirlenmesi,*

4. *Hipotezler oluşturma,*
5. *Araştırma ve kanıtlama,*
6. *Genelleme ya da kesin sonuç.*

2.1.1.4.3. Tartışma Yöntemi

Tartışma, birden fazla kişinin bir konu ile ilgili kendi dūřüncelerini açıklayarak fikir alış verişinde bulunmasıdır (Fidan ve Erden, 1993: 186).

Tartışma yöntemi, öğrencilerin bir konu hakkında dūřünmelerini sağlamak, anlaşılamayan noktalara açıklık getirmek ve konu ile ilgili bilgileri pekiştirmek için kullanılan bir yöntemdir (Demirel, 2002: 34). Öđrencinin konuyu kavrama, yorumlama yeteneğini, ilgisini arttırır. Öđrenciye bildiklerini sunma imkânı verir (Binbaşıoğlu, 1983: 112).

2.1.1.4.5. Soru-Cevap Yöntemi

Soru-cevap yöntemi, öğretmenin belirlediği soruları, öğrencilerin sözel olarak cevap vermelerine dayalı bir öğretim yöntemidir. Soru-cevap yönteminde öğretmen ne soracağını, ne zaman soracağını bilmelidir. Buna bağlı olarak da öğrencileri belirli bir çerçeve içinde tutmalıdır. Öđretmen sorularını sorarken öğrencilerin yalnızca hatırlama ile cevap vermelerini değil, dūřünmelerini de sağlamalıdır. Sorular öğrencilerin bilişsel yetilerini kullanmalarına olanak sağlamalıdır (Küçükahmet, 1998: 57).

Soru-cevap yöntemi oldukça yaygın kullanılmaktadır. Ders esnasında öğretmen çeşitli amaçlarla soru sorabilir. Derse giriş yapma, dersi tekrar etme ve özetleme, öğrencinin derse ilgisini çekme veya arttırma, öğrencilerin dersi ne kadar anladığını, nerelerde eksikleri olduğunu anlamak için de soru-cevap yöntemi kullanılır (Köstüklü, 2003: 39).

2.1.1.4.5. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi

Ders işlenirken konu ile ilgili gerçek yaşamda karşılaşılan bir problemin okul ya da sınıf ortamına getirilerek uygulaması yapılan bir yöntemdir. Bu yöntem öğrenci merkezlidir (Akbaşlı ve Pilten, 1999: 62).

Örnek olay incelemesi, toplumsal bir durumu, bir olayı, olayın sebeplerini ve problemin çözüm yollarını ararken olayı kişiselleştirmeden ve problemin merkeze alınarak tartışılması amacıyla uygulanır (Bilen, 1999: 176). Yaşamdaki gerçek sorunlarla öğrencileri karşı karşıya getiren bir tekniktir. Bu yöntemin en önemli yönü ise problem çözüme ve karar vermede kendi yaşantılarıyla yüz yüze gelmeleridir (Sönmez, 1999: 197).

2.1.1.4.6. Gösteri Yöntemi

Gösteri yöntemi modeller kullanılarak yapılacağı gibi gerçek araçlarla, gerçek koşullar altında da yapılabilir (Erden, 1996: 110). Bununla birlikte resim, slâyt, hareketli filmler, film şeridi, basit çizimler veya sembollerle de yapılabilir. Yöntem kullanılmadan önce hangi araca ihtiyaç olduğuna karar verilmelidir (Demirel, 1994: 57).

Gösteri yönteminin en önemli yararı kazandırılacak şeyin uygun bir şekilde veya ustaca nasıl yapılacağını göstermedir. Bu sebeple gösteri metodu en uygun bir biçimde hazırlanmalı ve uygulanmalıdır (Küçükahmet, 1998: 62).

2.1.1.4.7. Dramatizasyon- Rol Oynama Yöntemi

Dramatizasyon yöntemi kavram olarak; oyunlaştırma, rol oynama, rol yapma, oyun düzeni gibi isimlerle ifade edilmektedir. Bu yöntemde öğrenciler bir konuyla ilgili olarak kendilerini belirli kişilerin yerine koyarak çeşitli olayları canlandırma temeline dayanır. Bu yöntemde öğretmen öğrencilere ihtiyaca göre yardımcı olur ve kılavuzluk eder (Sözer, 1998: 103).

Dramatizasyon yöntemi, öğrencilerin normal şartlar altında zaman ve mekân yönünden ulaşamayacakları olayları incelemelerini sağlar. Ayrıca yaratıcılıklarını sergilemeleri için bir fırsattır. Düşünme, algılama, yorumlama, dinleme, konuşma

gibi iletişim yeteneklerini de geliştirmelerine yardımcı olur. İletişime girme konusunda problemi olan öğrencilerin de bu endişelerini gidermede ve onları topluma kazandırmada yardımcı olur (Ergin, 1995: 101).

2.1.1.4.8. Proje Tabanlı Öğrenme Yöntemi

Proje tabanlı öğrenme yöntemi, problem çözümünde öğrencilerin kendilerine özgü çalışmalarına olanak sağlar. Öğrenci bu yöntemde araştırmalar yapar. Elde ettiği bilgileri bir bütün haline getirerek bir ürün ortaya koyar. Bu yöntemle öğrencinin üretken ve yaratıcı bir öğrenme deneyimi kazanması hedeflenmektedir. Bu yöntem öğretme öğrenme sürecinde yenilikçi bir modeldir (Demirel ve diğ., 2001).

2.1.1.5. Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemi

Öğretim yöntemleri, okul ve sınıf içerisinde uygulandığı gibi, sınıf dışı ve okul dışı etkinliklerle de uygulanabilmektedir. Belli bir plan ve düzen içerisinde yapılan etkinliklerle öğrencinin istendik davranışlar kazanmasına yardımcı olunur. Bu etkinliklerden birisi de gezi gözlem ve inceleme yöntemidir. Bu yöntem okul ve sınıf içerisinde yapılan çalışmalarını daha anlaşılır kılmak için uygulanan önceden planlanmış ziyaretlerdir. Bu yöntem öğrencinin olay ve durumları gerçek görünümüyle tanıma, anlama ve bilgiye asıl kaynağından ulaşması amacıyla uygulanır. Bir konuya ya da üniteye başlarken uygulanabileceği gibi konu ve ünitenin sonunda da uygulanır. Bazen konu sadece bu yöntemle de işlenebilir (Bilen 1999: 219). Gezi gözlem ve inceleme yöntemi ile öğrenci okulun ya da sınıfın soğuk ortamından çıkartılarak, olayları ve varlıkları, bulunduğu doğal ortamı içerisinde, canlı ve aktif olarak görme imkânını elde eder. Bu yöntem öğrenmeyi soyuttan somuta çeviren, öğrenciyi yaşamın içine çeken ve teori ile uygulamayı bütünleştiren bir metottur (Serin, 2003: 31).

İnsan beş duyu organını aracılığıyla öğrenmeyi gerçekleştirir. Ancak her duyu organının öğrenmeye etkisi aynı değildir. İnsanlar; gördüklerinin % 83'ünü, duyduklarının % 11'ini, kokladıklarının % 3,5'ini, dokunduklarının % 1,5 ini ve

tattıklarının % 1 'ini öğrenmektedirler.

Aynı süre verilerek yapılan araştırmalar da ise bireyler;

- *okuduklarının% 10'unu,*
- *duydıklarının % 20'sini,*
- *gördüklerinin % 30'unu,*
- *hem gördüklerinin hem de duydıklarının % 50'sini,*
- *söylediklerinin % 70'ini,*
- *hem yapıp hem de söylediklerinin % 90'ını hatırlayabilmektedirler (Çilenti, 1991: 261).*

Gezi gözlem, eğitim öğretim bakımından öğrencilerin dikkatini çekebilecek her yere yapılabilir. Ancak gezilecek yerin dersin amaçlarına uygun bir mekân olması gerekmektedir. Bu geziler, müze, kütüphane, sivil toplum kuruluşları, kamu kuruluşlarına yapılabileceği gibi öğrencinin üzerinde çalışma yaptığı veya yapacağı yerlere de olabilir. Bu geziler öğrencilerin sosyal, davranış ve akademik olarak ufuklarının gelişimine yardımcı olur (Küçükahmet, 1999: 50-51). Gözlem, kendiliğinden ortaya çıkan ya da koşulları bilinçli bir şekilde oluşturulan olayları, belirlenen bir sıra ile amaçlı bir şekilde inceleme, izleme ve bunun sonucunda ulaşılan ölçü, puan veya derece şeklindeki değerlere verilen isimdir (Karasar, 1991: 156). Gözlem iki şekilde gerçekleşir. Çeşitli araçlar vasıtasıyla yapılırsa araçlı gözlem; çıplak gözle yapılırsa araçsız gözlem adı verilir (Kemertaş, 1999: 341). İnceleme, araştırılan bir konu veya olayın özelliklerini, ayrıntılarını anlamaya çalışmak, bununla ilgili yasa ve kuralları ortaya çıkarmak ve sonuçlar elde etmek için yapılan planlı bir çalışma, gözleme ve çözümleme araçlarına ve işlemlerine başvurarak olay veya konuları bilimsel olarak gözden geçirmedir (Açıkgöz, 2006: 12). Ders gezileri ve gözlem yöntemiyle öğrenciler doğrudan bilgi alma imkânına kavuşabilirler. Gezi gözlem ve inceleme tekniği öğrenciler açısından eğlenceli bir etkinlik olması sebebiyle öğrencilerin yeni bilgiler kazanmaları yönüyle güdülenmelerini sağlar. Bu metotla öğrencinin ilgisi konuya çekilir. Yaparak yaşayarak öğrenme imkânı sağlanır (Aykaç, 2006: 214).

2.1.1.5.1. Gözlem Çeşitleri

Binbaşıoğlu (1983), gözlem çeşitlerini şu şekilde sıralamaktadır:

1. *Yapıldığı yere göre:*

- a) *Derslikte*
- b) *Okulda*
- c) *Okul dışında*

2. *Zamana göre:*

- a) *Üniteyi işlemeden (hazırlık basamağında) önce (dikkat çekmek, güdülemek için)*
- b) *Ünite işlenirken*
- c) *Ünite işlendikten sonra (gerekirse, pekiştirmek için)*

3. *Birey sayısına göre:*

- a) *Bireysel*
- b) *Kümece*
- c) *Sınıfça*

4. *Araçlı olup olmamasına göre:*

- a) *Doğrudan gözlem*
- b) *Araçlı gözlem*

Araçlar şöyle sınıflandırılabilir:

- a) *Duyu organlarımızın gücünü artıran araçlar (Büyüteç, mikroskop, dürbün vb.)*
- b) *Duyu organlarımızın yanılmalarını önleyen araçlar (metre, terazi vb.)*
- c) *Bizim yerimize ölçen araçlar (sıcaklıkölçer, basınçölçer, nemölçer vb.)*

5. *Sürelerine göre:*

- a) *Kısa süreli (Ders gezileri yoluyla)*
- b) *Uzun süreli (Bir tohumun çimlenmesini gözlemleme, hava gözlemi)*
- c) *Ani gözlem (Yangını, dolu yağışını gözlemlemek).*

Doğanay (2003: 18-19) gezileri; amaçları, zamanı, yapılış şekilleri ve yapılış araçları açısından dört gruba ayırmıştır.

Amaçlarına göre geziler, bilimsel ve turistik amaçlı olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

Bilimsel amaçlı geziler; coğrafya gezileri, jeoloji gezileri, botanik gezileri, tarihi, arkeolojik ve sanat tarihi gezileri türünde gezilerdir. Turistik amaçlı geziler ise, yeni mekânlar görmek, eğlenmek, gezmek ve dinlenmek amacıyla yapılan gezilerdir.

Zaman açısından geziler kısa ve uzun süreli olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kısa süreli geziler, zaman bakımından bir günü geçmeyen gezilerdir. Bunlara “*çevre gezileri*” de denilmektedir. Uzun süreli geziler ise, zaman bakımından bir günden fazla olan gezilerdir. Bu tür geziler bir haftadan fazla sürebileceği gibi, bir sene veya birkaç sene kadar da sürebilir.

Yapılış şekline göre geziler bireysel, bireysel turistik ve grup halinde yapılan bilimsel geziler olarak ayrılmaktadır. Bireysel geziler, araştırmacıların tek başlarına çıktıkları araştırma gezileridir. Bireysel turistik geziler kişisel olarak çıkılan turistik gezilerdir. Grup halinde yapılan bilimsel geziler ise öğretici ya da öğreticilerin öğrencilerle birlikte çıktıkları gezilerdir.

2.1.1.5.2. Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin Faydaları

Gezi gözlem ve inceleme yönteminin yararları bağlamında uzmanlar aşağıda belirtilen hususlarda düşünce birliğine varmışlardır:

- Öğrenciler çevrelerini daha yakından tanıma imkânı elde ederler.
- Ders ve ünite konularının işlenmesinde çevredeki kaynaklardan faydalanma imkânı verir.
- Öğrencilerin gözlem yeteneklerini geliştirir.
- Öğrencilere hayatın içinden gerçek bilgiler kazandırır.
- Öğrencilerin planlı gezi gözlemlerden hoşlandıkları ve faydalandıkları saptanmıştır.
- Sınıf ve okul içerisindeki soyut öğretimden somut ve gerçek öğretime geçiş sağlar.
- Öğrencilere kendi tecrübelerini yaşama olanağı sağlar.
- Öğrencilerin okul-çevre ilişkisinin gelişmesini sağlar.
- Öğrencinin birden fazla duyu organını harekete geçirir.
- Kullanım alanı geniştir. Bu nedenle öğretmen birçok konuda bu yöntemi kullanabilir.

- Öğrencilerin olgu ve olayları kavramalarında ve gerçek hayatı daha yakından tanımalarında önemli bir etkiye sahiptir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999: 91; Küçükahmet, 2002: 65; Vural, 2004: 151; Yaşar ve Gültekin, 2011: 96).

2.1.1.5.3. Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin Sınırlılıkları

Gezi gözlem yönteminin kullanımında bazı zorluklarla karşılaşılabilir. Bunlardan bazıları aşağıda verilmiştir;

- Fazla zaman alabilir, süreyi ayarlamak güçtür.
- Yasal sorumluluğu çok fazladır.
- Disiplin açısından sıkıntılar meydana gelebilir.
- Öğrencilerin bazı derslere devam edememesine neden olabilir.
- Gezi mekânı seçiminde zorluklar yaşanabilir.
- Bu tür organizasyonları ayarlamak oldukça güçtür.
- Kaza ve benzeri tehlikeli durumlarla karşılaşılabilir.
- Gruba rehberlik edecek kişi ya da kişilere ihtiyaç vardır. Bazen bu tür kişileri bulmak zor olabilir.
- Çok iyi bir şekilde planlanması gerekmektedir. Yoksa hedeflenen başarı ve kazanımlar gerçekleşemez.
- İyi planlanamamış bir gezinin, başka öğretmenleri bu uygulamayı tercih etme konusunda tereddüte düşürebileceği gibi idarecilerin de yonteme şüpheli yaklaşımlarına sebep olabilir (Bilen, 1999: 221; Özden, 1999: 169-170; Nas, 2000: 140; Özyürek, 1983: 48; Tan, 2001: 40; Taşpınar, 2005: 82).

2.1.1.5.4. Gezi Gözlem ve İnceleme ile İlgili Yasal Prosedür

13.01.2005 tarihli, 25699 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği’nin “geziler” ile ilgili 21. maddesine göre geziler iki açıdan değerlendirilmektedir. Buna göre öğretim programı gereği ve öğretmen tarafından okulun dışında yapılması uygun görülen araştırma, inceleme, uygulama, izleme ve tanıma amacıyla gerçekleştirilen okul dışı ziyaret ve etkinlikler ile ilgili ders kapsamında; diğer geziler ise sosyal etkinlikler kapsamında gerçekleştirilir.

Gezilerde uyulması gereken başlıca hususlar şöyle sıralanabilir;

- Gezilerin gündüz yapılmasına dikkat edilir. Gezilecek yer seçilirken yakın çevrede olmasına öncelik verilir.
- Geziyi gerçekleştirecek olan şube, ders öğretmenleri veya danışman öğretmenler ders veya sosyal etkinlik kapsamında yapılacak faaliyetleri 7 gün önce okul müdürlüğüne teslim eder.
- Gezi planı ile geziye katılacak idareci, öğretmen, öğrenci ve velilerin isimleri, adres bilgileri, yakınlarının telefon numaralarının olduğu bir liste hazırlanarak okulun yönetimine teslim edilir.
- Öğretim programı doğrultusunda yapılacak geziler için ders yılının başlangıcında; yıllık planda olmayıp derslerin işlenişi esnasında yapılacak geziler için gezi öncesinde; sosyal faaliyet doğrultusunda yapılacak bilimsel, turistik, kültürel, spor ve ziyaret amaçlı geziler için öğrenci velilerinden yazılı izin belgesi alınır.
- Gezide 40 öğrenciye kadar en az bir idareci ve iki sorumlu öğretmen görevlendirilir.
- Sosyal etkinlikler kurulu tarafından olanak varsa velilerin de geziye katılması sağlanır.
- Maddi durumu iyi olmayan öğrencilerin gezi giderleri okul aile birliğince karşılanabilir.
- Öğretim programı kapsamında yapılan gezilerin ilgili ders saati içinde yapılmasına dikkat edilir. Ders saatini aşma durumu varsa okul yönetimi bilgisi dahilinde ders öğretmenleri gerekli önlemleri alır.
- Sosyal etkinlik kapsamında yapılacak geziler, dersleri aksatmayacak şekilde hafta sonunda ya da resmi tatillerde yapılır. Ancak gezi yapılacak mekân uzak ise ve bundan dolayı daha uzun zaman gerekiyorsa gezi nedeniyle yapılamayan dersler telafi edilir.
- Okul müdürü gezi ile ilgili evrakları inceler. Yetkisi dahilinde olanları onaylar. Yetkisi dışındaki evrakları ise onay alınacak milli eğitim müdürlüğüne gönderir.
- Büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki olmak üzere, il/ilçe belediye sınırları içerisinde yapılan ders programı kapsamındaki araştırma, bilimsel

inceleme, uygulama ve gözlem gezileriyle ilgili onay okul müdürü tarafından verilir.

- Okulun bulunduğu il veya ilçe sınırları içinde sosyal faaliyet kapsamında gerçekleştirilecek gezilerle ilgili onay okul müdürünün önerisi ile il veya ilçe milli eğitim müdürlüğünce, il dışına yapılacak gezilerin onayı ise il ya da ilçe milli eğitim müdürünün önerisi üzerine mülki amir tarafından verilir.
- Yurt dışına bilim, sanat, spor, tiyatro, müzik, beceri yarışması, sosyal faaliyet ve bunlarla ilgili hazırlık çalışmaları ile ilgili geziye katılacak idareci, öğretmen ve öğrencilerin görevli-izinli sayılmaları ile ilgili onay il milli eğitim müdürünün önerisi üzerine vali tarafından verilir.
- İl içi ve il dışı geziye gidecek araç seçimi, kaza sigorta işlemleri ve diğer konularla ilgili işlemler Okul Gezileri Çerçeve Sözleşmesi'nde belirtildiği şekilde uygulanır.
- Gezi ile ilgili şartlara uyulup uyulmadığı, geziye katılanların eksik olup olmadığı, gezinin amacına uygun gerçekleştiği ya da gerçekleşmediği ve diğer konularla ilgili tutanaklar düzenlenir.

2.1.1.5.5. Gezinin Planlanması ve Uygulanması

Gezi gözlem inceleme yöntemi; planlama, uygulama ve değerlendirme şeklinde üç aşamada gerçekleştirilir. Bu aşamalarda uygulanması gereken işlemler şunlardır (Erden, 1996: 165);

2.1.1.5.5.1. Gezinin Planlanması

- *Öğretmenin gezilecek yere önce kendisinin gitmesi ve gezilecek yerle ilgili çeşitli kaynaklardan bilgi toplaması.*
- *Rehberlik edecek kişinin bulunması ve gezinin hedeflerinin belirlenmesi.*
- *Gezinin sınıfta tartışılması ve gezinin amaçlarının anlatılması.*
- *Okul yöneticilerinden izin alınması.*
- *Ulaşımın düzenlenmesi.*
- *Ailelere izin kâğıdı gönderilmesi ve imzalı izinlerinin alınması.*

- *Sınıfta geziyle ilgili soruların tartışılması.*
- *Gezi sırasında uyulması gereken kuralların ve kazandırılmak istenilen davranışların tartışılması.*

2.1.1.5.5.2. Gezi Süreci

- *Gezinin hedeflerinin sürekli göz önünde bulundurulması.*
- *Öğrencilere etraflarını incelemeleri için zaman verilmesi.*
- *Öğrencilerin sorularına cevap verilmesi.*
- *Öğrencilerden gerekli yerlerde not almalarının tavsiye edilmesi.*
- *Çocukların sürekli göz önünde bulundurulması emniyette olmalarının sağlanması.*

2.1.1.5.5.3. Gezi Sonrası

- *Gezinin hedeflere ulaşp ulaşmadığının sınıfta tartışılması.*
- *Çocukların gördükleri, ilginç buldukları olay ve nesnelere tartışılması.*
- *Gerekliyse gezilen yerin yetkililerine, teşekkür mektubu gönderilmesi.*
- *Öğrencilerden gezi ile ilgili rapor yazmalarının istenmesi.*
- *Öğrencilere yaşantılarını destekleyecek kitap okumalarına yardım edilmesi.*

2.2. İlgili Araştırmalar

Konuyla ilgili araştırmalar incelendiği zaman yeteri kadar ve kapsamlı çalışma yapılmadığı görülmüştür. Sosyal bilgiler dersinde gezi gözlem ve inceleme metoduna yönelik araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Aşağıda gezi gözlem ve inceleme yöntemi ile ilgili yapılan çalışmaların bazılarına yer verilmiştir.

Safran (1993), öğrencilere yönelik yapmış olduğu ankette, öğrencilerin %91'inin tarih dersinde gezi yönteminin kullanılmadığını belirtmiştir. Öğrenciler bu yöntemin kendilerinde gerçeklik hissi uyandırdığını, bilgi ve anlayışlarını geliştirdiğini belirterek bu tür organizasyonları anlamlı ve yararlı bulmuşlardır.

Öğretmenlere yönelik çalışmada ise kıdem yıl sayısı arttıkça bu tekniğin daha az uygulandığı sonucuna varmıştır.

Korkmaz (2006), öğretmen merkezli öğretim yöntemleri (düz anlatım, soru-cevap) ile öğrenci merkezli öğretim metodu olan gezi gözlem ve inceleme yöntemini karşılaştırmış. Deneysel desenli yapılan çalışmada gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrenci başarısını arttırmada daha etkili olduğunu belirtmiştir.

Kızılçaoğlu (2003), ortaokul öğrencilerine yönelik yakın çevredeki bir kırsal yerleşmeye düzenlenecek gözlem gezisinde gerçekleştirilecek ekinlikler ile sosyal bilgiler öğretmenlerine rehberlik edecek bir gezi planı önerisi oluşturmuştur.

Erdem (2007), gezi gözlem ve inceleme yöntemi ile ilgili olarak sosyal bilgiler öğretmenlerine yönelik yapmış olduğu çalışmada; gezilerde erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre kaza ve tehlikeli durumlarla karşılaşma olasılığından daha fazla tedirgin olduğu; erkek öğretmenlerin yasal sorumlulukları daha ağır bulduğu; öğretmenlerin kıdem farklılıklarının yöneme bakış açılarını değiştirdiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Açıkgöz (2006) yapmış olduğu çalışmada; gezi gözlem ve inceleme yöntemi ile öğrenim gören deney grubu öğrencilerinin, geleneksel yöntemlerle öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerinden daha başarılı olduğu ve öğretimin sonunda konular arasındaki ilişkileri daha iyi değerlendirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Mazman (2007), gezi gözlem ve inceleme yönteminin sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu tarafından uygulandığı (% 61), öğretmenlerin bu yöntemi kullanırken belli bir gün veya tarihi tercih etmediği, metot uygulandıktan sonra öğrencilere hiçbir etkinlik yaptırmadıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

Çetin, Kuş ve Karatekin (2010), gezi gözlem yönteminin sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenleri tarafından sık kullanılan bir metot olmadığını, öğretmenlerin bu metodu uygulamalarının veya az uygulamalarının nedenleri olarak; ekonomik problemler, gezi sırasında kaza ve tehlikeli durumlar ile bürokratik işlemlerin uzun sürmesini söylemişlerdir. Bu yöntemin uygulanabilmesi için ekonomik problemlerin çözülmesinin ve bürokratik işlemlerin hızlandırılmasının gerektiğini belirtmişlerdir.

Açar (2010) çalışmada; gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin eleştirel düşünce becerilerini yükselttiği, çevresel duyarlılıklarını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Özkan (2009) çalışmada; sosyal bilgiler dersi konularında gezi gözlem ve inceleme yönteminin kullanımının geleneksel öğretim yöntemlerinden olan düz

anlatım ve soru-cevap yöntemlerinden daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Taşkaya ve Bal (2009) yaptıkları çalışmada; sosyal bilgiler öğretim yöntemlerinden gezi gözlem ve inceleme yönteminin sınıf öğretmenleri tarafından iyi bilinen bir yöntem olduğu ancak okul imkânlarının yeterli olmamasından dolayı derste kullanılmayan bir metot olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Batır ve Mater (2005), yapmış oldukları çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerine ve öğrencilere yönelik bir anket uygulamıştır. Ankette elde edilen verilere göre öğretmenlerin çoğunluğunun yılda iki defa gezi yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır. Öğrencilere yaptıkları ankette ise, bazı derslerin daha iyi anlaşılması için çevre gezi gözlem ve incelemesi yapılması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Bu araştırma ise “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi ve bu ünitenin bir konusu olan “Vakıflar” ile ilgili yapılan ilk gezi gözlem ve inceleme çalışmasıdır. Öğrencilerin Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesine ve Vakıflar konusuna ilişkin başarı durumları ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanarak ölçülmüştür. Yapılan uygulama sonucunda gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarı düzeylerinin artmasında ve derse olan tutumlarında olumlu bir etkiye sahip olduğu anlaşılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, bilgi toplama kaynakları, bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Ortaokul 7. sınıf sosyal bilgiler dersi “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesinin; sınıf ortamında gezi gözlem ve inceleme metodu kullanılmadan öğretmen anlatısına dayanan geleneksel yöntemle işlenişyle, gezi gözlem ve inceleme yöntemi kullanılarak işleniş arasında, öğrencilerin başarılarını ve tutumlarını etkileme bakımından anlamlı bir fark olup olmadığını ölçmek amaçlanmıştır. Araştırmada “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi içinde yer alan “Vakıflar” konusu hedef alınarak gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanmıştır. Bu çalışmada yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Deneysel desen; *“değişkenler arasında neden sonuç ilişkilerini keşfetmek amacıyla kullanılan desenlerdir”* (Büyüköztürk, 2001). *“Bazı düzenlemeler (deneysel desenler), neden-sonuç ilişkisi bağlamında, genellenebilir sonuçlar vermede diğerlerine göre yetersiz kalır. Böylesi düzenlemelerle yapılmış araştırmalara da yarı deneysel araştırmalar denir”* (Can, 2014: 14). *“Yarı deneysel yöntem, katılımcıların rastgele belirlenmediği bir deney yaklaşımını içeren tasarımıdır”* (Karasar, 2013; Kaptan, 1998). Bu doğrultuda araştırmada deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli seçilmiştir.

Bu modelde, tarafsız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Bunlardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak belirlenir. Her iki gruba da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler gerçekleştirilmektedir. Model uygulanırken bağımsız değişkenin ne ölçüde etkili olduğuna karar vermek için ön test ve son test ölçme sonuçları birlikte kullanılmaktadır. Bu amaçla her iki grubun ön test puanları

karşılaştırılmakta, aralarında önemli bir fark yoksa yalnızca son test puanları kullanılarak ortalamalar arasındaki farklar ölçülmektedir (Karasar, 1991: 96-97).

“Deneme modeli, neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelidir. Deneme modeli ile yapılan her araştırmada, mutlaka bir karşılaştırma vardır. Bu, belli bir şeyin içindeki değişimleri ya da “şeyler” arası ayrımların karşılaştırılması anlamında olabilir. Deneme ortamı, yapay ya da doğal koşullarda fakat araştırmacının kontrolü altında gerçekleştirilir. Deneme, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenleri etkilemesi, kontrollü koşullarda sistemli değişikliklerin yapılması ve sonuçların izlenmesi ile olur. Bağımsız değişkendeki sistemli değişmelerin bağımlı değişkenleri nasıl etkilediği görülmeye çalışılır” (Karasar, 1991: 87-88).

“Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen bir ilişki desendir. Çünkü aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Bununla birlikte, farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen ilişkisizdir. Bundan dolayı ön test son test kontrol gruplu desen karışık bir desendir” (Büyüköztürk, 2001:21). Deneysel desen Karasar (2013), tarafından Çizelge 1’de gösterildiği gibi sembolize edilmiştir.

Çizelge 1. Araştırmada Kullanılan Deneysel Desenin Simgesel Görünümü

Grup	Ön Test	İşlem	Son Test
G1	O1	X1	O3
G2	O2	X2	O4

Çizelge 1’de simgelerin ifade ettiği anlamlar şunlardır:

G1: Deney Grubu

G2: Kontrol Grubu

O1: Deney Grubu Ön Testi

O2: Kontrol Grubu Ön Testi

X1: Deney Grubuna Uygulanan Yöntem

X2: Kontrol Grubuna Uygulanan Yöntem

O3: Deney Grubu Son Testi

O4: Kontrol Grubu Son Testi

“Sosyal bilimlerde yaygın kullanılan iki faktörlü karışık desen ya da split-plot faktörel desen olarak da isimlendirilen ön test-son test kontrol gruplu deneysel desende katılımcılar, deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenlerle ilgili olarak ölçülürler. Bundan dolayı bu desen ilişkili bir desendir. Aynı zamanda farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle bu desen ilişkisiz bir desendir” (Büyüköztürk, 2001: 21). Gruplardan hangisinin deney grubu hangisinin kontrol grubu olacağı tarafsız bir atama ile kararlaştırılmıştır.

Kullanılan deneysel desende, deney grubu üzerinde etkisi incelenen bağımsız değişken “Gezi Gözlem ve İnceleme” yaklaşımıdır. Kontrol grubunda ise sınıf içi geleneksel öğrenme yöntemlerine dayalı bir yaklaşım izlenmiştir. Başka bir ifadeyle; bu grup üzerinde, ölçülen özellikleri olumlu veya olumsuz etkileyecek bir değişken kullanılmamıştır. Her iki grupta da “Başarı Testi” ve “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” olmak üzere aynı bağımlı değişkenler gözlenmiş; ön test-son test puanları kullanılarak gruplar arasında ve grup içinde karşılaştırmalar yapılmıştır.

Çizelge 2. Araştırmanın Deneysel Deseni

Grup	Ön Test	İşlem	Son Test
G1	ESHÜBT SBTÖ	Gezi-Gözlem ve İnceleme ile Öğretim	ESHÜBT SBTÖ
G2	ESHÜBT SBTÖ	Geleneksel Yöntem ile Öğretim	ESHÜBT SBTÖ

Çizelge 2’de görüldüğü gibi, deney grubuna; ön test olarak başarı testi ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için tutum ölçeği uygulanmıştır. Deneysel işlem olarak, gezi gözlem ve inceleme ile öğretim yapılmıştır. Son test olarak da başarı testi ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için tutum ölçeği uygulanmıştır. Kontrol grubuna; ön test olarak başarı testi ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için tutum ölçeği uygulanmıştır. Deneysel işlem olarak, geleneksel yöntem ile öğretim yapılmıştır. Son test olarak da başarı testi ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için tutum ölçeği uygulanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Balıkesir ili Karesi ilçesine bağlı Çiğdem Batubey Ortaokulu 7/F ve 7/H sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır. Belirlenen okulda ön görülen uygulamaların yapılabilmesi için Balıkesir Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır(Bkz.: Ek1).

Sosyal Bilgiler öğretiminde “Gezi Gözlem ve İnceleme” yönteminin öğrencilerin başarı düzeylerine ve sosyal bilgiler dersine tutumlarına olan etkisinin araştırıldığı bu çalışma Çiğdem Batubey Ortaokulu'nda ikili öğrenimine (sabahçı) devam eden yedinci sınıf düzeyinde denkliği belirlenen bir sınıf deney ve bir sınıf kontrol grubu olarak belirlenen şubeler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında deney ve kontrol gruplarının denkliğini belirlemek için iki sınıfın I. dönem sosyal bilgiler dersi akademik başarı düzeylerinde farklılık olup olmadığına bakılmıştır.

Uygulama için deney ve kontrol grupları seçilirken sınıf mevcudu ve grupların hazır bulunuşluk düzeyi, ders programları, başarı ve tutum ön test puanları ölçüt olarak alınmıştır. Buna göre 7/F sınıfı deney grubunu, 7/H sınıfı kontrol grubunu oluşturmuştur. Bu iki sınıf random yoluyla deney ve kontrol grubu olarak atanmıştır.

Deney ve kontrol grupları belirlenirken aşağıdaki ölçütler açısından denk olup olmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

- 1- 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Birinci Dönemi Sosyal Bilgiler dersi notları.
- 2- Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi ön test puanları.
- 3- Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği ön test puanları.
- 4- Cinsiyet.

3.1.1. Sosyal Bilgiler Dersi Notları

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin 2014-2015 eğitim-öğretim yılı birinci dönemi sosyal bilgiler dersi notu ortalamalarına ilişkin karşılaştırma Çizelge 3'de verilmiştir.

Çizelge 3. Deney ve Kontrol Gruplarının I. Dönem Sosyal Bilgiler Notları

Grup	N	X	S	Sd	t	P
-------------	----------	----------	----------	-----------	----------	----------

Deney Grubu	29	4.25	.76	63	.81	.41
Kontrol Grubu	29	4.09	.80			

Çizelge 3'e göre deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin 2014-2015 eğitim öğretim yılı birinci dönemi sosyal bilgiler dersi not ortalamaları açısından anlamlı bir farklılık yoktur ($t(63) = .81$ $p > .05$). Bu sonuca göre deney ve kontrol gruplarının sosyal bilgiler dersi notu ortalamaları bakımından birbirine denk oldukları söylenebilir.

3.1.2. Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi Ön Test Puanları

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi'nden (ESHÜBT) aldıkları ön test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi analizi yapılmıştır. Mann Whitney U testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Puanları

Grup	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Deney	29	25.69	745.00	310.000	0.08*
Kontrol	29	33.31	966.00		

$p^* > 0.05$

Mann Whitney U tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bakımdan araştırmaya katılan deney grubuyla kontrol grubunun başarı testinde ön testleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

3.1.3. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Puanları

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği (SBTÖ) ön test puanları arasında farklılığın olup olmadığını belirlemede bağımsız örneklem için t testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 5. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	X	S	sd	t	p
Deney	29	72.2759	10.18	56	-	0.10*
					1.627	
Kontrol	29	76.8621	11.25			

$p^* > 0.05$

Bağımsız örneklem için t testi analizi incelendiğinde p anlamlılık değeri ($p=0.10$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda deney ve kontrol gruplarının ön test tutumları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.1.4. Cinsiyet

Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımları Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dağılımı

Grup	Erkek		Kız		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Deney Grubu	14	%48.4	15	%51.6	29	%100
Kontrol Grubu	16	%55.1	13	%44.9	29	%100
Toplam	30	%51.6	28	%48.4	58	%100

Çizelge 6'ya göre deney grubunda 15 kız, 14 erkek öğrenci, kontrol grubunda ise 13 kız, 16 erkek öğrenci bulunmaktadır. Bu bilgilere göre deney ve kontrol

gruplarının cinsiyet açısından benzer özellikler taşımaktadır.

3.2. Bilgi Toplama Kaynakları

Bu araştırmada, “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi ile ilgili olarak sahip oldukları başarı düzeylerini ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını ölçmek için “Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi”, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” uygulanmıştır.

Başarı testinin ve tutum ölçeğinin oluşturulması sıraya uygun şekilde aşağıda açıklanmıştır.

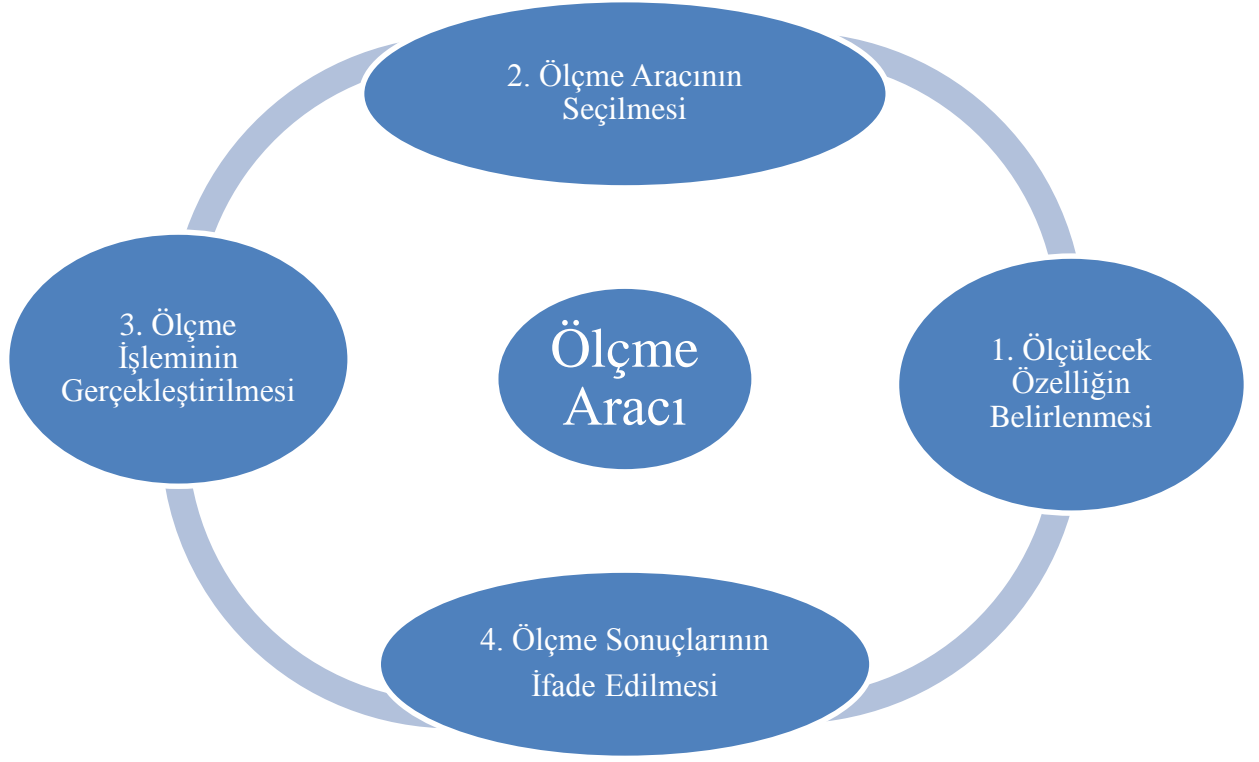
3.2.1. Başarı Testinin Hazırlanması

Öğrencilerin bilişsel seviyelerini ölçmek için, bir üst öğrenim kurumuna yerleştirmede eleme yapmak için birçok ülkede çoktan seçmeli sorulardan oluşan testler tercih edilmektedir (Pressley, M., Yokoi, L., Van Meter, P., Van Etten, S. and Freebern, G. 1997’den akt. Yıldız, 2015). Çoktan seçmeli testler, bir soru kökü ifadesi ve bu soruya bağlı birkaç çeldirici ve bir doğru cevaptan oluşan soru tiplerinden meydana gelir. Öğrenciden doğru cevabı bulması beklenir (Turgut, 1987; Tekin, 2004). Çoktan seçmeli maddeler günümüzde en sık kullanılan madde türüdür (Çakan, 2010).

Güler (2011), çoktan seçmeli testlerde yer alan madde analizini 4 bölümde incelemiştir:

1. *Madde Kökü: Cevaplandırılması istenilen soru ifadesi yer alır.*
2. *Seçenekler: Madde kökünde yer alan soruya uygun cevap olma olasılığı olan ifadelerden oluşur.*
3. *Anahtarlanmış (doğru) cevap: Sorunun doğru cevabıdır.*
4. *Çeldiriciler: Bilmeyeni ya da az bileni yanıltmak üzere verilen doğru cevap dışındaki seçeneklerdir.*

Ölçme ölçülecek özelliğe göre farklı türde olabilmektedir. Ölçme işlemi bir süreci gerektirmektedir. Bu süreç Şekil 1’deki gibi gösterilmektedir (Yaşar, 2010: 16).

Şekil 1. Ölçme Sürecinin Şematik Yapısı

Ön test ve son test için hazırlanan 32 sorudan oluşan başarı testi, bir öğretim üyesine, iki Sosyal Bilgiler öğretmenine, bir Türkçe eğitimi doktora öğrencisi olan edebiyat öğretmenine sunulmuştur. Uzman görüşleri neticesinde, soru sayısının fazla olduğu, bazı soruların soru kökünde hangi stratejiyi ölçtüğünün belli olmadığı, bazı sorularda çeldiricilerin zayıf olduğu, bazı soruların öğrencilerin bilişsel seviyesine uygun olmadığı, aynı sorunun birden fazla soru ile ölçülmesi gibi sebeplerden dolayı bazı sorular düzeltilerek bazı sorular da çıkartılarak soru sayısı 24'e düşürülmüştür.

Uzman görüşü alındıktan sonra oluşturulan başarı testi soruları Balıkesir ili, Karesi ilçesi Fatih Ortaokulu'nda 7. sınıfta okuyan 75 öğrenci üzerinde pilot uygulama yapılmıştır.

Çizelge 7'de pilot uygulama grubundaki öğrencilerin demografik özellikleri verilmiştir.

Çizelge 7. Pilot Uygulamada Yer Alan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Sınıf	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
7/A	11	% 45	13	%55	24	%32
7/B	15	%60	10	%40	25	%33
7/C	14	%54	12	%46	26	%35
Toplam	40	%53	35	%47	75	%100

Uzman görüşleri alındıktan sonra düzeltilen başarı testlerinin yapı geçerliliğini sağlamak için madde analizi yapılmıştır. Turgut'un (1992) da belirttiği gibi testin yapı geçerliliğini sağlamak için madde analizi yapılmalıdır.

Bir testteki maddelerin ayırıcılık gücü -1 ile +1 arasındadır. Madde ayırt ediciliğinin yüksek olması testin geçerliliğini arttırmaktadır. Maddelerin ayırt edicilik gücü 0.40 ve daha büyük ise madde çok iyi, 0.30-0.39 arasında ise madde oldukça iyi, 0.20-0.29 arasında ise madde zorunlu hallerde kullanılabilir, ancak düzeltme ve geliştirilmesi gerekir, 0.19 ve daha küçük ise, madde çok zayıftır, eğer düzeltmelerle geliştirilemiyorsa testten çıkarılmalıdır (Tekin, 2000).

Pilot uygulaması sonucu öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirilmiş, yanlış cevaplar "0", doğru cevaplar "1" olarak değerlendirilmiştir. "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünitesi başarı testlerinin geçerlilik ve güvenilirliği madde analiz formülü olan,

$$\text{Madde Güçlüğü} = P = \frac{Dü+Da}{2N} ,$$

$$\text{Madde Ayırıcılık Gücü} = r = \frac{Dü-Da}{N} ,$$

ile hesaplanabileceği gibi madde analiz paket programı olan ITEAMAN (Itemand Test Analysis Program) da kullanılabilir. Araştırmacı madde analizini paket bir program olan ITEAMAN 4.3 (Itemand Test Analysis Program)'ü kullanarak yapmıştır.

"Geçerlilik bir anlamda doğruluk demektir. Buna göre bir ölçme aracı, ölçülmesi tasarlanan alanda gerçek ölçüye ne derece yakın ölçü verirse, o araç o oranda geçerli sayılır" (Ayatar, 1975: 7). *"Geçerlilik, test puanlarına dayanarak*

yapılan çıkarımların uygunluğuna, anlamlılığına ve faydalılığına işaret eder” (Özbek, 2010: 68).

Testlerin güvenilirliği 12 madde üzerinden Kuder-Richardson 20 (KR-20) formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Madde güçlük endeksi (p) ve madde ayırt edicilik endeksi (r) ile güvenilirlik analizi (KR-20) ile hesaplanmıştır. Güvenirlik testte elde edilen sonuçlara ait bir özelliktir (Thompson, 2003’ten akt. Demircioğlu, 2007). Geliştirilen bir ölçme aracı herhangi bir nesneyi her ölçtüğünde (koşullar değişmediği taktirde) hemen hemen aynı sonuçları verirse o ölçme aracı güvenilir sayılır (Ayatar, 1975).

Çizelge 8’de Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi pilot uygulama madde analizi sonuçları verilmiştir.

Çizelge 8. ESHÜBT Analiz Sonuçları

Madde No	Madde Güçlük Endeksi	Madde Ayırt Edicilik Endeksi	Testten Çıkarılan Sorular
1	0.92	0.54	*
2	0.64	0.30	
3	0.69	0.42	
4	0.72	0.43	
5	0.67	0.14	*
6	0.66	0.49	
7	0.76	0.52	
8	0,91	0.32	*
9	0.54	0.17	*
10	0.65	0.37	
11	0.71	0.52	
12	0.67	0.39	
13	0.68	0.35	
14	0.74	0.52	
15	0.70	0.31	
16	0.68	0.56	
17	0.66	0.34	
18	0.77	0.45	
19	0.76	0.50	
20	0.78	0.42	
21	0.66	0.43	
22	0.63	0.32	
23	0.75	0.45	
24	0.66	0.41	

* Madde analizi sonucu çıkarılan sorular.

“Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi ön deneme başarı testi sonunda madde analizi yapılmıştır. Madde analizi sonucunda 0.30’un altında olan 2 soru, 0.79’un üzerinde olan 2 soru, toplamda 4 soru testten çıkarılmıştır. Testin güvenilirliği 20 madde üzerinden Kuder-Richardson 20 (KR-20) formülü kullanılarak hesaplanmıştır.

Madde güçlük endeksi (p) ve madde ayırt edicilik endeksi (r) ile güvenilirlik analizi (KR-20) 0.80 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar neticesinde Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi geçerli ve güvenilir bir testtir denilebilir (Bkz.: Ek 2).

3.2.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Tutum, psikolojide farklı şekillerde tanımlanmıştır. Yaşam ve deneyimlerle örgütlenen ve bir öğrenme süreci sonunda oluşan tutum, bireyin davranışlarını yönlendirici bir unsur olarak karşımıza çıkar (Tavşancıl, 2002). Tutumların ölçülebilmesi tanımlanabilmesine bağlıdır. Tutum; belirli bir nesne, olgu, kurum, durum, olay vb. kavram ya da diğer insan yahut canlılara karşı öğrenilmiş olumlu veya olumsuz tepkide bulunma eğilimidir (Öztürk, 2008: 117). Kişilerin tutumu onun bir nesneye, fikre, insana ve olaylara karşı duygu, düşünce ve davranışlarını etkiler ve şekillendirir (Aydın, 2002: 281). Öğrencilerin derse karşı olumlu veya olumsuz tutum ile dersi öğrenmeleri arasında kuvvetli bir ilişki vardır.

Ortaokul 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için hazırlanan sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğindeki maddeler “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” şeklinde belirtilen 5’li dereceleme ölçeğinde düzenlenmiştir (Bkz.: Ek 3). Ölçekte olumlu ve olumsuz ifadeler, cevaplayanları olumlu veya olumsuz olarak etkilememesi için karışık olarak verilmiştir. Olumsuz ifade maddeleri “1=Tamamen Katılıyorum, 2=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılmıyorum, 5=Hiç Katılmıyorum” biçiminde puanlandırılmış, olumlu ifadelerin bulunduğu maddeler ise bunun tam tersi şeklinde yapılmıştır (Çalışkan, 2009: 448-457).

Çizelge 9. Tutum Ölçeğinde Pozitif ve Negatif Maddelerin Puanlandırma Ölçütü

	OLUMLU MADDELER İÇİN	OLUMSUZ MADDELER İÇİN
Tamamen Katılıyorum	5	1
Katılıyorum	4	2
Kararsızım	3	3
Katılmıyorum	2	4
Hiç Katılmıyorum	1	5

Çalışkan (2008) tarafından geliştirilen sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinden bazı sorular çıkarılarak yeni bir ölçek oluşturulmuştur. Araştırmada kullanılan “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği”, gezi gözlem ve inceleme eğitimiye dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin tutumlarına etkisini araştırmak için deney ve kontrol grubundaki öğrencilere eş zamanlı olarak ön test ve son test olmak üzere iki defa uygulanmıştır. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilere araştırmacı tarafından cevapları nasıl yapacakları hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Öğrencilerin gerçek duygu ve eğilimlerini ortaya koymaları için gereken koşullar sağlanmıştır. Yirmi sorudan oluşan ölçekte cevaplar için öğrencilere 20 dakika süre verilmiştir (Bkz.: Ek 3).

3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri iki aşamada toplanmıştır. Birinci aşamada gezi gözlem ve inceleme yöntemini ölçmek için oluşturulan başarı ön testi uygulanmıştır. Öğrencilerin uygulanan testten aldıkları puanlar ön test puanı olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar “Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi” olarak değerlendirilmiştir. Yine öğrencilere gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanmadan sosyal bilgiler dersine karşı olan tutumları ölçülmek istenmiştir. Bu amaçla ön test olarak tutum ölçeği uygulanmıştır.

Öğrencilerin verdikleri cevaplar “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ön testte kullanılan “Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi” gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulandıktan sonra tekrar yapılmıştır. Elde edilen bu veriler son test olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilere gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulandıktan sonra “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” tekrar yapılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar son test olarak değerlendirilmiştir.

3.3.1. Uygulama Süreci

Araştırmanın uygulama süreci üç aşamadan oluşmaktadır; ön testin uygulanması (1), gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulanması (2), son testin uygulanması (3).

3.3.1.1. Ön Testin Uygulanması

Ön testlerin başlangıç tarihi olan 06/03/2015 tarihinden önce öğrencilerle ön görüşme yapılmıştır. Başarı testine ve tutum ölçeğine katılacak öğrencilere başarı testinin oluşturulduğu sorular ve tutum ölçeği hakkında içeriğe girmeden bilgi verilmiştir. Çizelge 10’da ön testlerin uygulanma zamanları verilmiştir.

Çizelge 10. Ön Test Uygulama Süreci

Okul	Ön Test	Uygulama Zamanı
Çiğdem Batubey Ortaokulu	ESHÜBT ve SBTÖ	06/03/2015

3.3.1.2. Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemi

Ön test uygulamasından sonra deney grubuna 17/04/2015 tarihinde gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulaması yapılmıştır. Öğrencilere “Ekonomi ve

Sosyal Hayat” ünitesi kapsamında gezi düzenlenmiştir. Gezi için okuldan gerekli izin belgeleri alınmıştır (Bkz.: Ek 4).

17/04/2015 tarihinde deney grubuyla gezi gözlem ve inceleme yöntemini uygulamak amacıyla saat 09:30’da öğrenci yoklamaları yapılarak okuldan minibüsle hareket edilmiştir. Saat 09:45’te ilk gezi yeri olan Zağnos Paşa Cami’sine gelinmiştir. Burada Tarihçi Muhammet AYKUT Bey Zağnos Paşa’nın vakıf hizmetlerinden bahsetmiştir. Saat 10:25’te Kızılay Vakfı Balıkesir Şubesi’ne hareket edilmiş, saat 10:30’da vakıf binasında olunmuştur. Kızılay Vakfı Balıkesir Şube Müdürü Süleyman Kara Bey, Kızılay Vakfı’nın yurt içi ve yurt dışı çalışmalarından bahsetmiştir. Kızılay Vakfı’ndan saat 11:10’da çıkılarak Vakıflar Balıkesir Bölge Müdürlüğü’ne hareket edilmiştir. Saat 11:20’de vakıf binasında olunmuş, vakıf çalışanları tarafından Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün çalışmaları hakkında bilgi verilmiş ve sunum yapılmıştır. Saat 12:00’de Vakıflar Balıkesir Bölge Müdürlüğü’ndeki sunum bitmiş ve okula geri dönüş için hareket edilmiştir. Saat 12:15’te okula gelinmiştir. Gezi boyunca öğrenciler anlatımları dikkatle dinlemiş, vakıfların çalışmaları ile ilgili çeşitli sorular sormuş ve notlar almışlardır.

3.3.1.3. Son Testin Uygulanması

Son testlerin başlangıç tarihi olan 21/04/2015’ten önce öğrencilerle ön görüşme yapılmıştır. Başarı testine katılacak öğrencilere başarı testinin oluşturulduğu sorular hakkında içeriğe girmeden bilgi verilmiştir. Çizelge 11’de son testlerin uygulama zamanları verilmiştir.

Çizelge 11. Son Test Uygulama Süreci

Okul	Son Test	Uygulama Zamanı
Çiğdem Batubey Ortaokulu	ESHÜBT ve SBTÖ	21/04/2015

3.3.2. Verilerin Analizi

Deney ve kontrol grubundaki katılımcılardan elde edilen “Ekonomi ve Sosyal Hayat Başarı Testi” ile “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” ön test puanları ve son test puanları *Statistical Package for Social Sciences for Personal Computers (SPSS)*

paket programına aktarılarak ön test ve son testten aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için istatistiksel analiz yapılmıştır.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcılara uygulanan başarı testlerinden ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farklılığın belirlenmesinde ve uygulama öncesinde ve sonrasındaki katılımcıların tutumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının belirlenmesinde öncelikle verilerin normal dağılıp dağılmadıkları kontrol edilmiştir. Veri setlerinin normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi Kolmogrov-Simirnov ve Shapiro-Wilk testlerine bakarak anlaşılabilir (Kalaycı, 2006; Büyüköztürk, 2013). Gözlem sayısı 30'dan az olduğunda Shapiro-Wilk testi, 30'dan büyük olduğunda ise Kolmogrov-Simirnov testi kullanılabilir (Can, 2013). Bu doğrultuda, yapılan çalışmada araştırmadaki gözlem sayımız 30'dan az olduğu için veri grubunun normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesinde Shapiro-Wilk testi sonuçlarına bakılmıştır. Araştırmada elde edilen veri gruplarının, normal dağılım göstermeyen veri grupları için parametrik olmayan analiz yöntemi tercih edilmiştir. Verilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı farklılığı ortaya koymak için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. "Mann Whitney U testi, iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder" (Büyüköztürk, 2013: 165). Araştırmada kontrol grubunun cinsiyete göre ön test verileri, deney ve kontrol grubunun tutumlarına göre ön test-son test puanları ve cinsiyet değişkenine göre deney ve kontrol grubunun tutumlarının normal dağıldığı görülmüştür. Bu gruplar arasında farklılığın olup olmadığı incelenirken t testi analizlerinden yararlanılmıştır. İlişkisiz örneklem için t testi, iki ilişkisiz örneklem arasında farklılığın anlamlı olup olmadığının belirlenmesinde kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2013). İlişkili örneklem için t testi ise, ilişkili iki örneklem arasında anlamlı farklılığın belirlenmesinde kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2013). Verilerin analizinde sonuçlar 0.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Ayrıca aynı gruptaki verilerin ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farklılığı ortaya koymak için Wilcoxon işaretli sıralar testi (Wilcoxon-Signedrank Test) kullanılmıştır. Wilcoxon işaret testi, ilişkili iki ölçüm setine ait puanlar arasındaki farkın birbirlerinden anlamlı olarak farklı olup olmadığını belirlemek için kullanılan analiz yöntemidir (Büyüköztürk,2013).

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya ait bulgulara yer verilmiştir. Verilerin analizlerinden elde edilen sonuçlar araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenmiştir. Araştırmanın bulgularına ait veriler çizelgeler halinde sunulmuştur.

4.1. Başarı Testine Yönelik Bulgular

4.1.1. Deney ve Kontrol Grubunun Ön Testleri Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney ve kontrol gruplarının seçiminde yapılan uygulamanın etkililiğinin test edilebilmesi için, iki grubun da ön testleri arasında farkın bulunmaması önemlidir. Bu doğrultuda deney ve kontrol grubunun ön testleri arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde iki grubun başarı testinden elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki verilerin normalliğine bakılmasının sebebi, yapılacak analizin parametrik veya parametrik olmayan analiz yöntemlerinden hangisinin kullanılacağına karar verilmesidir (Can, 2013). Deney ve kontrol grubundan elde edilen ön test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren veri çizelge aşağıda verilmiştir.

Çizelge 12. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Puanlarının Dağılımı

Ön Test	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Deney	.178	29	.020	.937	29	0.08
Kontrol	.138	29	.164	.913	29	0.02*

p* < 0.05

Yukarıdaki verilen normallik tablosunu incelediğimizde; deney ve kontrol grubundaki katılımcı sayısı 29 olduğu için Shapiro-Wilk testi tablosuna göre değerlendirme yapılır. Shapiro-Wilk testi tablosuna göre kontrol grubunun p

anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılım göstermediği söylenbilir. Deney ve kontrol gruplarının başarı puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi analizi yapılmıştır. Mann Whitney U testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 13. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT n Test Puanları

Grup	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Deney	29	25.69	745.00	310.000	0.08*
Kontrol	29	33.31	966.00		

$p^*>0.05$

Mann Whitney U tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bakımdan araştırmaya katılan deney grubuyla kontrol grubunun başarı testinde n testleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı söylenbilir.

4.1.2. Deney ve Kontrol Grubunun Son Testleri Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney ve kontrol grubunun başarı testindeki son testleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının belirlenmesinde iki grubun başarı testinden elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney ve kontrol grubundan elde edilen son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren veri tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 14. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Son Test Puanlarının Dağılımı

Son Test	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Deney	.202	29	.004	.883	29	0.00*
Kontrol	.190	29	.009	.910	29	0.01*

$p^*<0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun p anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenbilir. Deney ve kontrol gruplarının başarı puanları

arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi analizi yapılmıştır. Mann Whitney U testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 15. Deney ve Kontrol Grubu ESHÜBT Son Test Puanlarının Analizi

Grup	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Deney	29	35.97	1043.00	233.000	0.00*
Kontrol	29	23.03	668.00		

$p^* < 0,05$

Mann Whitney U testi çıktısı incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla deney ve kontrol gruplarının son testleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. İki grubun sıra ortalamaları incelendiğinde deney grubunun sıra ortalamalarının kontrol grubuna göre büyük olduğu gözlenmektedir. Bu sonuçtan hareketle elde edilen bu anlamlı farklılığın deney grubu lehine olduğu söylenebilir.

4.1.3. Deney Grubu Ön Test-Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney grubunun başarı testlerine göre ön test-son test puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemede elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun ön test-son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 16. Deney Grubu ESHÜBT Ön Test-Son Test Puanlarının Dağılımı

Deney Grubu	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Ön Test	.178	29	.020	.937	29	0.08
Son Test	.202	29	.004	.883	29	0.00*

$p^* < 0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubunun son testinin p anlamlılık değerlerinin ($p < 0.05$) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenebilir. Deney grubunun ön testiyle son test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan

testlerden Wilcoxon işaretli sıralar testi analizi yapılmıştır. Wilcoxon işaretli sıralar testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 17. Deney Grubu ESHÜBT Ön Test-Son Test Puanlarının Analizi

	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	z	p
Negatif Sıra	2 ^a	2.00	4.00	-4.54*	0.00
Pozitif Sıra	26 ^b	15.46	402.00		
Eşit	1 ^c				

*Negatif sıralar temeline dayalı, $p < 0.05$

Yukarıda yapılan Wilcoxon işaretli sıralar testi analiz tablosuna göre p ($p=0.00$) anlamlılık değeri 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla deney grubundaki katılımcıların ön testten aldıkları puanlarla son testten aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir. Ayrıca yukarıdaki Wilcoxon işaretli sıralar testi tablosuna bakıldığında 26 kişinin puanlarının artış gösterdiği, 2 kişide düşüş gösterdiği ve 1 kişinin puanlarında bir değişme olmadığı görülmektedir.

4.1.4. Kontrol Grubu Ön Test-Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Kontrol grubunun başarı testlerine göre ön test ve son testleri arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Kontrol grubunun ön test ve son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren veri tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 18. Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test-Son Test Puanlarının Dağılımı

Kontrol Grubu	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Ön Test	.138	29	.164	.913	29	0.02*
Son Test	.190	29	.009	.910	29	0.01*

$p < 0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, kontrol grubunun ön test ve son testinin p anlamlılık değerlerinin ($p < 0.05$) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı görülmektedir. Kontrol grubunun ön testiyle son test

başarı puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Wilcoxon işaretli sıralar testi analizi yapılmıştır. Wilcoxon işaretli sıralar testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 19. Kontrol Grubu ESHÜBT Ön Test Son Test Puanlarının Analizi

	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	z	p
Negatif Sıra	7 ^a	10.64	74.50	-2.587*	0.01
Pozitif Sıra	19 ^b	14.55	276.50		
Eşit	3 ^c				

*Negatif sıralar temeline dayalı, $p < 0.05$

Yukarıda yapılan Wilcoxon işaretli sıralar testi analiz tablosuna göre p ($p=0.01$) anlamlılık değeri 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kontrol grubundaki katılımcıların ön testten aldıkları puanlarla son testten aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir. Ayrıca yukarıdaki Wilcoxon işaretli sıralar testi tablosuna bakıldığında 19 kişinin puanlarının artış gösterdiği, 7 kişide düşüş gösterdiği ve 3 kişinin puanlarında ise bir değişme olmadığı söylenebilir.

4.2. Başarı Testi Ön Test-Son Test Puanları Cinsiyete Göre; Deney ve Kontrol Grubunda Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

4.2.1. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney grubunun cinsiyete göre ön test başarı puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemede iki grubun başarı testinden elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun cinsiyete göre elde edilen ön test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 20. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanlarının Dağılımı

Deney Ön Test	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.214	14	.083	.907	14	0.14
Kız	.179	15	.200*	.898	15	0.09

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubundaki kız ve erkeklerin normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin (p>0.05) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Deney grubunun cinsiyete göre ön test başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi analizi yapılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi analizi tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 21. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanları

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Erkek	14	11.7857	2.15473	27	-	0.08
Kız	15	13.2000	2.14476		1.771	

p>0.05

Yukarıda verilen Bağımsız örneklem için t testi tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle deney grubunun cinsiyete göre ön test başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.2.2. Kontrol Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Kontrol grubunun cinsiyete göre ön test başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemede iki grubun başarı testinden elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Kontrol grubunun cinsiyete göre elde edilen ön test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 22. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanlarının Dağılımı

Kontrol Ön Test	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.187	16	.139	.876	16	0.03*
Kız	.177	13	.200*	.944	13	0.51

p* < 0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, kontrol grubundaki erkeklerin normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin (p < 0.05) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenebilir. Kontrol grubunun cinsiyete göre ön test başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi analizi yapılmıştır. Mann Whitney U testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 23. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Ön Test Puanlarının Analizi

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Erkek	16	15.72	251.50	92.500	0.61*
Kız	13	14.12	183.50		

p* > 0.05

Yukarıda verilen analiz tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, kontrol grubunun cinsiyete göre ön test puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.2.3. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney grubunun cinsiyete göre son test başarı puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlenmesinde iki grubun başarı testinden elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun cinsiyete göre elde edilen son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir:

Çizelge 24. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Dağılımı

Deney Son Test	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.204	14	.120	.875	14	0.04*
Kız	.213	15	.067	.919	15	0.18

p* < 0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubundaki erkeklerin son test normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin (p < 0.05) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenebilir. Deney grubunun cinsiyete göre ön test başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi analizi yapılmıştır. Mann Whitney U testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 25. Deney Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Dağılımı Analizi

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Erkek	14	14.11	197.50	92.500	0.58*
Kız	15	15.83	237.50		

P* > 0.05

Yukarıda verilen analiz tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, deney grubunun cinsiyete göre son test puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.2.4. Kontrol Grubunda Cinsiyete Göre Son Test Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Kontrol grubunun cinsiyete göre son test başarı puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlenmesinde iki grubun başarı testinden elde edilen puanların normalliğine bakılmıştır. Kontrol grubunun cinsiyete göre elde edilen son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 26. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Puanları

Kontrol Son Test	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.228	16	.026	.896	16	0.07
Kız	.213	13	.111	.862	13	0.04

p* < 0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, kontrol grubundaki kızların son test normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin ($p < 0.05$) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenebilir. Kontrol grubunun cinsiyete göre son test başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi analizi yapılmıştır. Mann Whitney U testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 27. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre ESHÜBT Son Test Puanları

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Erkek	16	15.94	255.00	89.000	0.50*
Kız	13	13.85	180.00		

p* > 0.05

Yukarıda verilen analiz tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, kontrol grubunun cinsiyete göre son test puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.3. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum, Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Puanları Arasındaki Değişim Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

4.3.1. Deney Grubunun Tutumlarına Yönelik Ön Testiyle Son Testi Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney grubunun tutum testlerine göre ön test ve son testleri arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde elde edilen puanların normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun ön test ve son test tutum puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 28. Deney Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Puanları

Deney Tutum	Grubu	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Ön Test		.127	29	.200	.957	29	.270*
Son Test		.101	29	.200	.974	29	.662*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubunun tutumlarına yönelik ön test ve son testinin p anlamlılık değerlerinin (p>0.05) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Deney grupların ön test ve son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden ilişkili örneklem için t testi analizi yapılmıştır. İlişkili örneklem için t testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 29. Deney Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Analizi

DeneyGrubuTutum	N	X	S	sd	t	p
Ön Test	29	72.27	10.18	28	-	0.00*
Son Test	29	82.65	6.85		11.540	

p*<0.05

İlişkili örneklem için t testi analiz tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin (p=0.00) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda deney grubunun tutumlarıyla ilgili ön testle son test arasında anlamlı farklılığın olduğu söylenebilir. Ön test-son test tutum puanların ortalamalarına baktığımızda son test tutum puanlarının ortalamalarının (82.65) ön testten fazla olduğu görülmektedir. Ön testle son test arasındaki bu farklılığın son test lehine olduğu söylenebilir.

4.3.2. Kontrol Grubunun Tutumlarına Yönelik Ön Testiyle Son Testi Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Kontrol grubunun tutum ölçeklerine göre ön test ve son testleri arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde elde edilen puanlarının normalliğine

bakılmıştır. Kontrol grubunun ön test ve son test tutum puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 30. Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Dağılımı

Kontrol Tutum	Grubu	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Ön Test		.118	29	.200	.946	29	.145*
Son Test		.145	29	.122	.951	29	.195*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, kontrol grubunun tutumlarına yönelik ön test ve son testin p anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Deney grupların ön test ve son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden ilişkili örneklem için t testi analizi yapılmıştır. İlişkili örneklem için t testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 31. Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test-Son Test Analizi

Kontrol Tutum	Grubu	N	X	S	sd	t	p
Ön Test		29	76.86	11.25	28	-	0.21*
Son Test		29	78.37	10.45		1.269	

p*>0.05

İlişkili örneklem için t testi analiz tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin ($p=0.21$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda kontrol grubunun tutumlarıyla ilgili ön testle son test arasında anlamlı farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.3.3. Deney ve Kontrol Grubu Ön Test Tutum Puanları Arasında Farklılık Var mıdır?

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların ön test tutum puanları arasında farklılığın olup olmadığının belirlenmesinde verilerin normallliğini gösteren normallik tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 32. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test Puanları

Gruplar	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Deney	.127	29	.200	.957	29	.27*
Kontrol	.118	29	.200	.946	29	.14*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde deney ve kontrol grubunun ön test tutum puanlarının normal dağıldığı görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının ön test tutum puanları arasında farklılığın olup olmadığının belirlenmesinde bağımsız örneklem için t testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 33. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Ön Test Analizi

Gruplar	N	X	S	sd	t	p
Deney	29	72.2759	10.18	56	-	0.10*
Kontrol	29	76.8621	11.25		1.627	

p*>0.05

Bağımsız örneklem için t testi analizi incelendiğinde p anlamlılık değeri (p=0.10) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda deney ve kontrol gruplarının ön test tutumları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.3.4. Deney ve Kontrol Grubu Son Test Tutum Puanları Arasında Farklılık Var mıdır?

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların son test tutum puanları arasında farklılığın olup olmadığının belirlenmesinde verilerin normalliğini gösteren normallik tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 34. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Son Test Puanları

Gruplar	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Deney	.101	29	.200	.974	29	.66*
Kontrol	.145	29	.122	.951	29	.19*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde deney ve kontrol grubunun son test tutum puanlarının normal dağıldığı görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının son test tutum puanları arasında farklılığın olup olmadığının belirlenmesinde bağımsız örneklem için t testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 35. Deney ve Kontrol Grubu SBTÖ Son Test Analizi

Gruplar	N	X	S	sd	t	p
Deney	29	72.37	10.17	28	-	0.00*
					11.540	
Kontrol	29	83.65	6.75			

$p^* < 0.05$

Bağımsız örneklem için t testi analizi incelendiğinde p anlamlılık değeri ($p=0.00$) 0.05 'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda deney ve kontrol gruplarının son test tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

4.4. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ön Test-Son Test Puanları Cinsiyete Göre Deney ve Kontrol Grubunda Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

4.4.1. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney grubunun cinsiyete göre ön test tutum puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde iki grubun tutum ölçeğinden elde edilen tutum puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun cinsiyete göre elde edilen ön test tutum puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 36. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Puanları

Deney Ön Test Tutum	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.114	14	.200	.955	14	.643*
Kız	.190	15	.152	.923	15	.216*

$p^* > 0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubundaki kız ve erkeklerin normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Deney grubunun cinsiyete göre ön test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi analizi yapılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi analizi tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 37. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Analizi

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Erkek	14	70.71	7.86	27	-0.79	0.43*
Kız	15	73.73	12.05			

$p^*>0.05$

Yukarıda verilen bağımsız örneklem için t testi tablosu incelendiğinde p anlamlılık ($p=0.43$) değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle deney grubunun cinsiyete göre ön test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.4.2. Kontrol Grubunda Cinsiyete Göre Ön Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Kontrol grubunun cinsiyete göre ön test tutum puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemede iki grubun tutum testinden elde edilen tutum puanlarının normalliğine bakılmıştır. Kontrol grubunun cinsiyete göre elde edilen ön test tutum puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 38. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Puanlarının Dağılımı

Kontrol Ön Test Tutum	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.125	16	.200	.918	16	.159*
Kız	.224	13	.072	.903	13	.149*

$p^*>0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, kontrol grubundaki kız ve erkeklerin normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin ($p>0,05$) 0,05'ten büyük olduğu

görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı ifade edilebilir. Kontrol grubunun cinsiyete göre ön test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi analizi yapılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi analizi tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 39. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Ön Test Puanları

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Erkek	16	76.31	12.86	27	-0.28	0.77*
Kız	13	77.53	9.36			

$p^* > 0.05$

Yukarıda verilen bağımsız örneklem için t testi tablosu incelendiğinde anlamlılık değerinin ($p=0.77$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle kontrol grubunun cinsiyete göre ön test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.4.3. Deney Grubunda Cinsiyete Göre Son Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Deney grubunun cinsiyete göre son test tutum puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemede iki grubun tutum ölçeğinden elde edilen tutum puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun cinsiyete göre elde edilen son test tutum puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 40. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Puanları

Deney Son Test Tutum	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.146	14	.200	.958	14	.691*
Kız	.150	15	.200	.948	15	.501*

$p^* > 0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubundaki kız ve erkeklerin tutum ölçeğinden elde ettikleri puanlara göre normallik tablosuna incelendiğinde anlamlılık değerlerinin ($p > 0.05$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla

verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Deney grubunun cinsiyete göre son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi analizi yapılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi analizi tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 41. Deney Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Analizi

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Erkek	14	81.78	6.50	27	-0.65	0.51*
Kız	15	83.46	7.28			

$p^* > 0.05$

Bağımsız örneklem için t testi tablosu incelendiğinde p anlamlılık ($p=0.51$) değerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle deney grubunun cinsiyete göre son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.4.4. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre Son Test Tutum Puanları Arasında Anlamlı Farklılık Var mıdır?

Kontrol grubunun cinsiyete göre son test tutum puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemede iki grubun tutum testinden elde edilen tutum puanlarının normalliğine bakılmıştır. Kontrol grubunun cinsiyete göre elde edilen son test tutum puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 42. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Puanları

Kontrol Son Test Tutum	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
Erkek	.125	16	.200*	.918	16	.159*
Kız	.224	13	.072	.903	13	.149*

$p^* > 0.05$

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubundaki kız ve erkeklerin normallik tablosuna göre p anlamlılık değerlerinin ($p > 0.05$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı ifade edilebilir. Kontrol grubunun cinsiyete göre son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup

olmadığını belirlemek için parametrik testlerden bağımsız örneklemeler için t testi analizi yapılmıştır. Bağımsız örneklemeler için t testi analizi tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 43. Kontrol Grubu Cinsiyete Göre SBTÖ Son Test Analizi

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Erkek	16	78.75	12.00	27	0.20	0.83
Kız	13	77.92	8.64			

$p^* > 0.05$

Yukarıda verilen bağımsız örneklemeler için t testi tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin ($p=0.83$) 0.05 'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle kontrol grubunun cinsiyete göre son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.5. Başarı Testi ile Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Ön Test-Son Test Puanları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

4.5.1. Ön Teste Göre Başarının Öğrenci Tutumlarına Belirleyici Etkisi Var mıdır? Başarıyla Tutum Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Ön testlerde başarı ile tutum arasındaki ilişkinin belirlenmesi için regresyon analizi yapılması düşünülmektedir. Regresyon analizi için 2 koşulun sağlanması gerekmektedir. 1. koşul verilerin normal dağılması, 2. koşul ise iki değişken arasında doğrusal bir ilişki olmasıdır. 1. Koşul için yapılan analizler sonucunda verilerin normal dağıldığı görülmüştür. 2. koşul için gerekli olan korelasyon analizi ve ANOVA tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 44. Başarı ve Tutum Ön Test Korelasyon Analiz Tablosu

R	R kare	Düzeltilmiş R kare	Tahmini Standart Hata
.035	.001	-.017	10.97

Çizelge 45. Başarı ve Tutum Ön Test ANOVA Tablosu

Model	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Regresyon	8.060	1	8.060	.067	.79 ^{b*}
Kalan	6748.164	56	120.503		
Toplam	6756.224	57			

p*>0.05

Yukarıdaki ANOVA tablosu incelendiğinde p değerinin anlamlılık değerinin (p=0.79) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ön testlere göre başarı ile tutum arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.5.2. Son Teste Göre Başarının Öğrenci Tutumlarına Belirleyici Etkisi Var mıdır? Başarıyla Tutum Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Son testlerde öğrenci başarısının, tutum puanlarında belirleyici bir etkisi olup olmadığını incelediği araştırma probleminin cevabının ortaya konulması için regresyon analizi yapılmıştır. 1. Koşul için yapılan analizler sonucunda verilerin normal dağıldığı görülmüş ve 2. koşul için gerekli olan korelasyon analizi ve ANOVA tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 46. Başarı ve Tutum Son Test Korelasyon Analiz Tablosu

R	R kare	Düzeltilmiş R kare	Tahmini Standart Hata
.114	.013	-.005	9.04

Çizelge 47. Başarı ve Tutum Son Test ANOVA Tablosu

Model	Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Regresyon	60.828	1	60.828	.743	.39 ^b
Kalan	4581.655	56	81.815		
Toplam	4642.483	57			

p*>0.05

Yukarıdaki ANOVA tablosu incelendiğinde p değerinin anlamlılık değerinin (p=0.39) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla son testlerde başarı ile tutum arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

4.6. Öğrencilerin Akademik Başarısının Gezi Gözlem ve İnceleme Yöntemine Etkisi Ne Kadardır?

4.6.1. Akademik Başarıya Göre Deney Grubunun Ön Test Başarı Testinden Elde Edilen Puanlar Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Deney grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde elde edilen puanlarının normalliğine bakılmıştır. Deney grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarı puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 48. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Puanları

Akademik Başarı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
4.00	.238	8	.200*	.877	8	.178*
5.00	.176	21	.087	.930	21	.137*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubunun akademik başarılarına göre ön test puanlarındaki p anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Deney grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek için parametrik testlerden ilişkisiz örneklem için t testi analizi yapılmıştır. İlişkisiz örneklem için t testi analiz tablosu aşağıda verilmiştir.

Çizelge 49. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Analizi

Akademik Başarı	N	X	S	sd	t	p
4.00	8	11.7500	2.60494	27	-	0.26*
5.00	21	12.8095	2.06444		1.150	

p*>0.05

İlişkisiz örneklem için t testi analiz tablosu incelendiğinde p anlamlılık değerinin ($p=0.26$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda deney grubunun ön testinde öğrencilerin başarı puanlarında akademik başarılarına göre anlamlı farklılığın olmadığı söylenebilir.

4.6.2. Akademik Başarıya Göre Kontrol Grubunun Ön Test Başarı Testinden Elde Edilen Puanlar Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Kontrol grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlenmesinde elde edilen puanların normalliğine bakılmıştır. Kontrol grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarı puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 50. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Puanları

Akademik Başarı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
4.00	.408	4	.	.737	4	.02*
5.00	.180	25	.036	.934	25	.10

p* < 0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, kontrol grubunun akademik başarıları 4 olan grubun ön test puanlarındaki p anlamlılık değerlerinin (p > 0.05) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenebilir. Kontrol grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek için Mann Whitney U analizi yapılmıştır.

Çizelge 51. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Ön Test Analizi

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
4.00	4	7.63	30.50	56.000	0.16*
5.00	25	16.18	404.50		

p* > 0.05

Mann Whitney U analizine göre p anlamlılık değeri (p = 0.16) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda Kontrol grubunun akademik başarılarına göre ön testteki başarıları arasında anlamlı farkın olmadığı söylenebilir.

4.6.3. Akademik Başarıya Göre Deney Grubunun Son Testlerdeki Başarı Puanları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Deney grubunun akademik başarılarına göre son testteki başarı puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 52. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Puanları

Akademik Başarı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
4.00	.159	8	.200*	.917	8	.40
5.00	.246	21	.002	.860	21	.00*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubunun akademik başarıları 5 olan grubun son test puanlarındaki p anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenebilir. Deney grubunun akademik başarılarına göre son testteki başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlemek için Mann Whitney U analizi yapılmıştır.

Çizelge 53. Deney Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Puanları

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
4.00	8	12.94	103.50	67.500	0.41*
5.00	21	15.79	331.50		

p*>0.05

Mann Whitney U analizine göre p anlamlılık değeri ($p=0.41$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda deney grubunun akademik başarılarına göre son testteki başarıları arasında anlamlı farkın olmadığı söylenebilir.

4.6.4. Akademik Başarıya Göre Kontrol Grubunun Son Testlerdeki Başarı Puanları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Kontrol grubunun akademik başarılarına göre son testteki başarı puanlarının normal dağılıp dağılmadığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 54. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Puanları

Akademik Başarı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	n	p	İstatistik	n	p
4.00	.220	4	.	.980	4	.90
5.00	.226	25	.002	.895	25	.01*

p*>0.05

Normallik tablosu incelendiğinde, deney grubunun akademik başarıları 5 olan grubun son test puanlarındaki p anlamlılık değerlerinin ($p>0.05$) 0.05'ten küçük

olduğu görülmektedir. Dolayısıyla verilerin normal dağılmadığı söylenbilir. Kontrol grubunun akademik başarılarına göre son testteki başarıları arasında anlamlı farkın olup olmadığının belirlemek için Mann Whitney U analizi yapılmıştır.

Çizelge 55. Kontrol Grubu Akademik Başarı ile ESHÜBT Son Test Analizi

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
4.00	4	13.13	52.50	42.500	0.62*
5.00	25	15.30	382.50		

$p^* > 0.05$

Mann Whitney U analizine göre p anlamlılık değeri ($p=0.62$) 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda Kontrol grubunun akademik başarılarına göre son testteki başarıları arasında anlamlı farkın olmadığı söylenbilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde yapılan araştırma sonucu sosyal bilgiler dersinde “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi işlenirken gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarıları ve sosyal bilgiler dersine tutumları üzerine etkisi olup olmadığına yönelik bulguların yorumlanması ile elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırma sosyal bilgiler dersinde geleneksel yöntemlerle (kontrol grubu) öğrenim gören öğrencilerle, gezi gözlem ve inceleme yöntemiyle (deney grubu) öğrenim gören, akademik başarı yönüyle de başarıları birbirine çok yakın iki sınıf üzerinde uygulanmıştır.

Deney grubu ve kontrol grubuna, “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi işlenmeye başlamadan önce ön test olarak ünite ile ilgili başarı testi uygulanmıştır. Uygulanan ön test sonucunda, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin başarılarının birbirine yakın olduğu, anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

“Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi işlenmeye başladıktan sonra deney grubuna gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanmış, kontrol grubu ise dersi sınıf içerisinde geleneksel yöntemlerle işlemiştir. Ünite sonunda son test olarak başarı testi uygulanmıştır. Uygulama sonucunda gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanan deney grubunun başarı testinde, geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde bir farklılık görülmüştür.

Deney grubu ve kontrol grubuna, “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi işlenmeye başlamadan önce ön test olarak sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır. Uygulanan ön test sonucu deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin derse olan tutumlarının birbirine yakın olduğu, anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesi işlenmeye başlandıktan sonra deney grubuna gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanmış, kontrol grubunda ise ders sınıf içerisinde geleneksel yöntemlerle işlemiştir. Ünite sonunda, son test olarak sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır. Uygulama sonucunda gezi gözlem ve inceleme yöntemi uygulanan deney grubunun lehine sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarında, geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde bir farklılık görülmüştür.

Gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarıları ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulandığı deney grubunda ve geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunda başarı testine ilişkin ön test-son test sonuçlarında cinsiyetin ayırıcı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulandığı deney grubunda ve geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunda, sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci tutumlarına ilişkin ön test-son test sonuçlarında cinsiyetin ayırıcı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesi ve onun konusu olan Vakıflar ile ilgili olarak yapılan bu çalışmada gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarı düzeylerini ve derse olan tutumlarını artırmada önemli bir metot olduğu görülmüştür. Vakıflarla ilgili yapılan gezinin öğrencilerin ünitenin diğer konularına olan ilgilerini ve başarılarını artırdığı gözlemlenmiştir.

5.2. Öneriler

- Çalışmada gezi gözlem ve inceleme yönteminin, geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin başarıları üzerinde daha etkili bir öğretim yöntemi olduğu sonucuna ulaşıldı. Bu doğrultuda sosyal bilgiler dersi kapsamında gezi gözlem ve inceleme yönteminin yaygınlaştırılması önerilmektedir.
- Sosyal bilgiler dersi 7. sınıf Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesinde gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulanabilir bir yöntem olduğu sonucuna ulaşıldı. Bundan sonra yapılacak akademik çalışmalarda, farklı eğitim kademelerinde

sosyal bilgiler dersinin hangi ünite ve konularında gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulanabilir olduğu araştırılabilir.

- Sosyal bilgiler dersi dışında hangi derslerde gezi gözlem ve inceleme yönteminin etkili bir öğretim yöntemi olduğu araştırılabilir.
- Gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarı, tutum ve diğer kazanımlarının etkisi sosyal bilgiler dersi ve diğer dersler karşılaştırılarak hangi derslerde daha etkili bir metot olduğu yapılacak akademik çalışmalarla ortaya konabilir.
- Yapılan araştırma gezi gözlem ve inceleme yönteminin Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesinin Vakıflar konusu örnekleme ele alınarak uygulanmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesinin tamamını kapsayacak bir araştırma yapılabilir.
- Gezi gözlem ve inceleme yönteminin daha etkili olabilmesi için öğrencilerin gezilecek yerler hakkındaki bilgileri ölçülebilir. Gezi gözlem ve inceleme yapılacak yerler hakkında ön bilgilendirme yapılarak öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri artırılabilir.
- Gezi gözlem ve inceleme yöntemi ile öğrenciler, sınıfta öğrendikleri bilgileri görme, dokunma, hissetme ve gezme imkânına kavuşabilir.
- Öğretmenlerin gezi gözlem ve inceleme yöntemini kullanmak istememelerindeki nedenlerden biri yöntemin yasal prosedürünün ağır olmasıdır. Prosedürün en aza indirilmesi faydalı olacaktır.
- Yönetici performans değerlendirmelerinde, yapılan gezilerle ilgili bir puanlamanın olması idareciler açısından öğretmenleri teşvik edici olabilir.
- Öğretmenlere gezi gözlem ve inceleme yöntemini kullanmaya teşvik edici ödüller verilebilir.
- Sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitaplarına, ünite ve ders konuları kapsamında ne tür geziler yapılabileceği ile ilgili öğretmenlere yol gösterici olunabilir.
- Gezi gözlem ve inceleme yönteminin daha aktif kullanımını sağlamaya yönelik olarak müfredat programı içerisinde yönteme daha fazla yer verilebilir.
- Gezi gözlem ve inceleme yönteminin yaygın kullanılmamasındaki temel faktörlerden biri de ekonomik nedenlerdir. Çünkü gezilerin büyük çoğunluğu

için araç gerekmektedir. Bunun yanında konaklama, yiyecek vb. masraflar da olmaktadır. Bunlar da yöntemin diğer zorlukları arasında yer almaktadır. Bununla ilgili olarak geziler için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından fon oluşturulabilir. Öğrenci başına belli bir oran karşılanabilir.

- Gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulanışına ilişkin olarak öğretmen ve yöneticiler de seminerlere alınarak; gezilerin daha verimli geçmesi, yararları ve gezilerde dikkat edilmesi gereken hususlarda bilgilendirilebilir.
- Okullardaki gezi kulüpleri daha aktif hale getirilebilir.
- İl/ilçe sosyal bilgiler zümre öğretmenler kurulu toplantılarında gezi gözlem ve inceleme yönteminin uygulanması için karar alınabilir.
- Gezilere mümkünse velilerin de katılımı sağlanarak geziyle ilgili tedirginlikleri giderilebilir. Ayrıca bu sayede velilerden gezi boyunca yardımda alınabilir.

KAYNAKÇA

Açar, S. (2010). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Açıkgöz, M. (2006). **Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akbaşlı, S. ve Pilten, Ö. (1999). **İlköğretim Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim**. Konya: Mikro Basım-Yayım.

Alkan C. ve Kurt M. (2003). **Özel Öğretim Yöntemleri**. İstanbul: Anı Yayıncılık.

Ayatar, H. (1975). **Sınavlar ve Sınavlarla İlgili İşlem ve Uygulamalar**. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Aydın, O. (2002). **Davranış Üzerinde Sosyal Etkiler. Davranış Bilimlerine Giriş**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Aykaç, N. ve Aydın, H. (2006). **Öğrenme- Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama**. Ankara: Naturel Yayıncılık.

Barth, J. ve Demirtaş, A. (1997). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğrenimi**. YÖK, Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi, Ankara.

Batır, B. ve Mater, B. (26-28 Mayıs 2005). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulamalı Çevre Gezilerinin Önemi**. II. Sosyal Bilimler Eğitim Kongresi'nde sunuldu, Van.

Bilen, M. (1999). **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Alkım Yayınları.

Binbaşıoğlu, C. (1983). **Genel Öğretim Bilgisi**. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.

Büyükkaragöz S. ve Çivi, C. (1999). **Genel Öğretim Metotları-Öğretimde Planlama ve Uygulama**.(10. baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2001). **Deneysel Desenler**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2013). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Can, A. (2014). **SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi**. Ankara: Pegem Akademi.

Çakan, M. (2010). **Eğitim Sisteminde Yaygın Olarak Kullanılan Test Türleri**. S. Tekindal (Ed.), **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**(ss. 91-126). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Çalışır, N. (1983). **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Yöntem**. Bilim ve Sanat, Sayı: 34, 12-14.

Çalışkan, H. (2008). **İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırmaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Derse Yönelik Tutuma, Akademik Başarıya, Kalıcılık Düzeyine Etkisi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çalışkan, H. (2009). **Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi**. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Özel Sayı, 17(4), 448-457. Sakarya.

Çelebi, C. (2006). **Yapılandırmacılık Yaklaşımına Dayalı İşbirlikli Öğrenmenin İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi ve Tutumlarına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Çetin, M. A. (2013). **7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında “Türk Tarihinde Yolculuk” Ünitesi İşlenirken Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretlerinin Tarih Bilgisi ve Bilincinin Oluşumunda ve Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Çetin, T., Kuş, Z. ve Karatekin, K. (2010). **Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi Gözlem Yöntemine İlişkin Görüşleri**. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 5(2). 158-180.

Çilenti, K. (1991). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Demircioğlu, G. (2007). **Geçerlilik ve Güvenirlilik**. E. Karip (Ed.), **Ölçme ve Değerlendirme**. (s. 51-79). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Demirel, Ö. (1994). **Genel Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Usem Yayınları.

Demirel, Ö., Başbay, A., Uyangör N. ve Bıyıklı, C. (2001). **Proje Tabanlı Öğrenme Modelinin Öğrenme Sürecine ve Öğrenme Tutumlarına Etkisi**. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde sunuldu, Bolu.

Demirel, Ö. (2002), **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirkaya, H. (2003). **Sosyal Bilgilerde Veri Toplama ve Değerlendirme**

Becerilerinin Geliştirilmesi. Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu. ŞAHİN, C. (Ed.). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayınları.

Dönmez, C. (2003). **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler.** ŞAHİN, C. (Editör), Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayınları.

Erden, M. (2007). **Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi Gözlem Tekniğine İlişkin Görüşleri.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erden, M. (1996). **Sosyal Bilgiler Öğretimi.** Ankara: Alkım Yayınları.

Ergin, A. (1995). **Öğretim Teknolojisi.** Ankara: Pegem Yayınları.

Fidan, N. ve Erden, M. (1993). **Eğitime Giriş.** Ankara: Alkım Yayınları.

Gözütok, F. D. (2000), **Öğretmenliği Geliştiriyorum.** Ankara: Siyasal Kitabevi.

Güler, N. (2011). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme.** Ankara: Pegem Akademi.

Kalaycı, Ş. (Ed.) (2006). **SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri.** Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (1994). **Araştırmalarda Rapor Hazırlama.** Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Yayınları.

Karasar, N. (1991). **Bilimsel Araştırma Yöntemi.** Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Yayınları.

Kemertaş, İ. (1999). **Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri.** İstanbul: Birsen Yayınevi.

Kızılçaoğlu, A. (2003). **İlköğretim Okullarında Bir Kırsal Yerleşmeye Düzenlenecek Gözlem Gezisinde Gerçekleştirilecek Etkinlikler İle Bir Gezi Planı Önerisi.** Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(9), 1-10.

Korkmaz, N. (2006). **Volkan Topografyası Konularının Öğretiminde Gezi-Gözlem Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Köstüklü, N. (2003). **Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi.** Konya: Günay Yayıncılık.

Küçükahmet, L. (1998). **Öğretim İlke ve Yöntemleri.** Ankara: Gazi Büro Kitabevi Yayınları.

Küçükahmet, L. (2002). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme.** Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Küçükahmet, L. (1999). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Alkım Yayınevi.

Mazman, F. (2007). **Sosyal Bilgiler Eğitiminde Gezi-Gözlem Metodunun Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma (Tokat Örneği)**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2005). **Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Nas, R. (2000). **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Oran, N. (1957). **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. İstanbul: Maarif Basımevi.

Özbek, Ö. Y. (2010). **Ölçme Araçlarında Bulunması İstenen Nitelikler**. Tekinal, S. (Ed.) **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme** (s. 43-89). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özden, Y. (1998). **Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özkan, İ. (2009). **Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarılarına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Öztürk, Ç. (2008). **Coğrafya Öğretiminde 5E modelinin Bilimsel Süreç Becerilerine, Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Safran, M. (1993). **Ortaöğretim Kurumlarında Tarih Öğretiminin Yapı ve Sorunlarına İlişkin Bir Araştırma**. Ankara: Yayınlanmamış.

Serin, E. (2003). **İlköğretim İkinci Kademe Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin Uygulanma Durumu**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Sönmez, V. (1999). **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu**. İstanbul: MEB Yayınları.

Sözer, E. (1998). **Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Belli Başlı Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi**. Sosyal Bilgiler Öğretimi. Can, G. (Ed.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sözer, E. (1998). **Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tan, Ş. ve Erdoğan, A. (2001). **Öğretimi Planlama ve Değerlendirme**. Ankara: Anı Yayınları.

Taş, H.İ. (2007). **Coğrafya Eğitimi**. İstanbul: Aktif Yayınları.

Taşkaya, S. M. ve Bal, T. (2009). **Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri**. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 27, 173 -185.

Taşpınar, M. (2005). **Kuramdan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tavşancıl, E. (2002). **Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi**. Ankara: Nobel Yayınları.

Tekin, H. (2004). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Yargı Yayınları.

Turgut, M. F. (1987). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**. (5. Baskı). Ankara: Saydam Matbaacılık.

Turgut, M. F. (1992). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Saydam Matbaacılık.

Türk Dil Kurumu, (2005). **Türkçe Sözlük**. Ankara: TDK Yayınları.

Vural, B. (2004). **Öğretim Faaliyetlerinde Yöntem-Teknik ve Etkinlikler**. İstanbul: Hayat Yayınları.

Yaşar, Ş. ve Gültekin, M. (2011). **Anlamli Öğrenme İçin Etkili Öğretim Stratejileri. Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi**. Öztürk, C. (Ed.), Ankara: Pegem A Yayınları.

Yaşar, M. (2010). **Ölçme Değerlendirme ile İlgili Kavramlar**. S. Tekindal (Ed.), **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. (S. 9-41). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Yıldız, N. (2015). **Dinleme Stratejileri Öğretiminin 5. Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Becerilerine Etkisi**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

EKLER

Ek 1: Araştırma İzni

T.C.
BALIKESİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı: 99191664/605.01/2242734
Konu: Araştırma İzni

27/02/2015

VALİLİK MAKAMINA BALIKESİR

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğününün 07.03.2012 tarih ve 2012/13 sayılı genelgesi
b) Mehmet Ali AY'a ait 20.02.2015 tarihli ve 1925808 sayılı dilekçe.

Başvuru Sahibinin Adı Soyadı	Mehmet Ali AY		
Danışman			
Kurumu/Universite/Görev Yeri	Balıkesir Üniversitesi		
Alan/Bölüm	Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı		
Tez, Araştırma veya Anketin Konusu	Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin Ortaokul 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekonomik ve Sosyal Hayat Ünitesindeki Öğrenci Akademik Başarısına ve Derse Olan Tutumlarına Etkisi		
Başvuru Tarihi	20.02.2015	Başvuru Sayısı	1925808
Çalışma Başlama Tarihi	01.03.2015		
Çalışma Bitiş Tarihi	31.05.2015		
Veri Toplama Araçları	Test Soruları		
Araştırma Türü	Yüksek Lisans Tezi		

ÇALIŞMA YAPILACAK EĞİTİM KURUMLARININ LİSTESİ

S.No	Okulun Adı	S.No	Okulun Adı
1	Çiğdem Batubey Ortaokulu		

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik izinleri ilgi (a) genelge gereğince yukarıdaki bilgileri belirtilen çalışmanın, eğitim kurumlarında, okul/kurum müdürlüklerinin denetiminde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü taktirde olurlarınıza arz ederim.

Hüseyin AŞIK
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
27/02/2015
Yusuf CENGİZ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Eki :
Dilekçe ve Ekleri (6 Sayfa)

Ek 2: Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Başarı Testi

TEST SORULARI

Adı :
Soyadı :
Sınıfı :

1) Hindistan'dan başlayarak İran Körfezi ve Irak üzerinden Suriye limanlarına veya Kızıldeniz yoluyla İskenderiye'ye ulaşan yoldur.
Bahsedilen yol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Baharat Yolu B) Kral Yolu
C) Macellan Boğazı D) İpek Yolu

2- Tarihi eserlerin sağlıklı bir şekilde geleceğe kalabilmeleri, korunmalarına bağlıdır. Geçmişin geleceğe taşınması ve yaşatılması gerekir.
Buna göre, aşağıdakilerden hangisi geleceğe taşınması ve yaşatılmasında görevli olan kuruluştur?

- A) Vakıflar Genel Müdürlüğü
B) Türk Tarih Kurumu
C) Türkiye İstatistik Kurumu
D) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

3- Dirlik denilen toprakları işleme hakkına sahip kişiler tımarlı sipahi denilen askerleri beslemişlerdir. Bu askerler savaş zamanında ülke savunması için mücadele eder, barış zamanında ise toprağın işlenmesine yardımcı olurlardı.
Buna göre tımarlı sipahi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sadece savaş zamanı harekete geçer, diğer zamanlar çalışmazlardı.
B) Dirlik topraklarının sahibiydiler.
C) Barış zamanında tarımda iş gücü olarak işlev görürlerdi.
D) Tüm ihtiyaçları vakıflar tarafından karşılanırdı.

4- Sanayi devrimi ile büyük fabrikalar kurulmuş, bu durum da ucuz ve seri üretimin başlamasına neden olmuştur.
Sanayi devriminin aşağıdaki sonuçlardan hangisi I. Dünya Savaşı'na ortam hazırlamıştır?

- A) Sömürgecilik anlayışının yaygınlaşması
B) Köyden kente göçün hızlanması
C) Şehir nüfusunun artması.
D) İşçi sınıfının ortaya çıkması

5- Osmanlı Devleti'nde mesleki eğitimi gerçekleştiren kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Loncalar
B) Mahalle Mektepleri
C) Medreseler
D) Enderun

6- Osmanlı'da esnaf ve zanaatkarlar kendi alanlarındaki loncalara kayıtlıydılar. Esnaf ve zanaatkarların iş yeri açabilmeleri, çırağıktan ustalığa geçme süresince geçirecekleri dönemler bağlı oldukları loncaların kurallarına göre yapılmak zorundaydı.

Yukarıdaki bilgilere göre loncalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tüm esnaf aynı loncada toplanmışlardı
B) Sanayi inkılabı loncaları olumsuz etkilemiştir
C) Loncalar üyelerini kontrol altında tutmuşlardı
D) Loncalar ticareti denetim altında tutmuşlardı

7- Vakıflar bazı kişilerin yardımıyla ve devlet tarafından ayrılan gelirler vasıtasıyla, sosyal, mimari, eğitim, sağlık ulaşım gibi birçok alanlarda görevler üstlenerek toplumun ihtiyacını karşılamışlardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Vakıflar toplumun ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yapan kuruluşlardır
B) Osmanlı Devleti'nde sosyal yardımlaşma anlayışı gelişmiştir
C) Vakıflar sayesinde toplumsal birlik ve beraberlik anlayışı güçlendirmiştir
D) Vakıfların gelirleri için halktan özel bir vergi alınmıştır

8- Osmanlı Devleti'nde ekonominin temeli olan tarımdan elde edilen gelirlerle asker beslenir, devlet adamlarının maaşları ödenirdi. Bundan dolayı tarım gelirlerinde bir düşme olduğunda, askeri, ekonomik, idari alanlarda olumsuz etkiler oluşturmaktaydı. Tarımsal üretimin düşmemesi için devlet bazı önlemler almak zorunda kalmıştır.
Aşağıdakilerden hangisi bu amaca yönelik alınan önlemlerden biridir?

- A) Köylünün ürettiği üründen vergi alınması.
B) Toprağı işleme hakkının halka verilmesi.
C) Eyaletlere kadıların atanması.
D) Üç yıl üst üste ekilmeyen toprağın, sahibinden alınarak başkasına verilmesi.

9- Osmanlı iktisat anlayışına göre toprağın boş bırakılmasının engellenmesi, uygun bir verimlendirme yapıp iyi değerlendirilmesi gerekiyordu. Çünkü Osmanlı Devleti'nde ekonominin büyük bir kısmı tarıma dayanıyordu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde toprağın iyi değerlendirilmesi için yapılan çalışmalardan biri değildir?

- A) Üretimi artırıcı tedbirlerin alınması
B) Toprağı ekmeyp boş bırakılardan toprağın geri alınması
C) Toprağın mülkiyet hakkının devlette tutulması
D) Yabancılara ticari imtiyazlar verilmesi

10- Osmanlı Döneminde kurulan vakıflarla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Vakıflar hem insanların hem de bazı hayvanların bakımını üstlenmiştir.
- B) Sağlık, eğitim ve din gibi birçok alanda vakıflar kurulmuştur.
- C) Vakıf kurumları devlet tarafından desteklenmiştir.
- D) Vakıf kurumlarında çalışanların ücretlerini devlet karşılamıştır.

11- Ülkemizde sanayi kuruluşlarının çoğunun ham maddesi tarım ürünlerine dayanmaktadır. Bu durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarıma dayalı üretimin fazla olması.
- B) Tarımsal ürünlerin daha fazla gelir getirmesi.
- C) Devlet tarafından bu kuruluşlara destek verilmesi.
- D) Bu alanlarda çalışanların sayısının fazla olması.

12- I. Kral Yolu üzerinde kurulmuş olan Lidya Uygarlığı'nın ticaret sayesinde ekonomik yönden gelişmesi

II. İpek Yolu üzerinde kurulmuş olan Kaşgar kenti halkının ticarete ileri gitmesi
Yukarıdaki bilgilere göre, devlet ya da şehirlerin ticaret yönünden gelişmesinde aşağıdaki faktörlerden hangisi başlıca etkindir?

- A) Sanayi B) Ulaşım C) Tarım D) İklim

13- Aşağıdakilerden hangisi sanayileşme yönüyle geri kalmış bir ülkenin özelliği olabilir?

- A) Gelişmiş bir ekonomiye sahip olması
- B) Nüfusunun büyük bölümünün şehirlerde yaşamaması
- C) Dış satımda en fazla payın sanayi ürünlerine ait olması
- D) Tarım faaliyetlerinin insan ve hayvan gücüne dayalı olması

14- * Fatih Sultan Mehmet döneminde İpek Yolu ele geçirilmiştir.

*Yavuz Sultan Selim döneminde Baharat Yolu ele geçirilmiştir.

Tarihteki bu önemli ticaret yollarının ele geçirilmesi Osmanlı Devleti'ne aşağıdaki katkılardan hangisini sağlamıştır?

- A) Ekonomik yönden güçlenmesi.
- B) Osmanlı ordusunun güçlenmesini.
- C) Osmanlı denizciliğinin gelişmesini.
- D) Eğitim alanında önemli gelişmelerin yaşanması.

15- Günümüzdeki esnaf ve sanatkarlar odasının, Osmanlı Devleti'ndeki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darülaceze B) Lonca Teşkilatı
- C) Hilal-ı Ahmer D) Külliye

16- Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki tarımsal faaliyetler için söylenebilecek doğru bir bilgi değildir?

- A) Ziraat Bankası, tarıma destek veren bir kuruluştur.
- B) Ülkemizdeki birçok sanayi kuruluşunun ham maddesi tarımdan sağlanmaktadır.
- C) Sulamanın yaygınlaştırılması tarımsal verimliliği artırmaktadır.
- D) Tarımda çalışan insan sayısı her geçen gün artmaktadır.

17- -Eğitim ve öğretim faaliyetleri vakıflar aracılığıyla devam ettirilir.

-Bu vakıflar öğrencilerin yeme, içme ve barınma gibi ihtiyaçlarını karşılar.

-İslami ilimler, fizik, kimya, tarih, coğrafya gibi dersler okutulur.

-Daha çok bilimsel çalışmalar yapılır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen kurum hangisidir?

- A) Ahilik B) İmarethane
- C) Enderun D) Medrese

18- Coğrafi keşiflerden sonra Avrupa'da ticaretle uğraşan burjuva sınıfı soyluların topraklarını satın alacak güç kazandı. Soylular eski ayrıcalıklarını ve servetlerini kaybetti. Ayrıca keşfedilen yerlere Avrupa'dan göçler oldu.

Coğrafi keşiflerin sonuçları ile ilgili verilen bu bilgiler hangi başlık altında toplanabilir?

- A) Teknik sonuçlar B) Hukuki sonuçlar
- C) Dini sonuçlar D) Sosyal sonuçlar

19-Osmanlı Devleti'nde bir mal vakfedildikten sonra satılamaz, başıslanamaz veya miras olarak bırakılamazdı. Vakfın kuruluş nedenleri ortadan kalkmadıkça da kurum kapatılamazdı.

Buna göre, vakıflar için yapılan bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisi amaçlanmıştır?

- A) Vakıf gelirlerini artırmanın
- B) Vakıf kurumunun özendirilmesinin
- C) Vakıfları devlet hâkimiyetine almanın
- D) Kurulan vakfın sürekliliğini sağlamanın

20- I. Doktor

II. Avukat

III. Polis

IV. Pazarlamacı

İkna gücü yüksek, dışa dönük insanlarla devamlı sıcak ilişki kurabilen girişimci niteliklere sahip olan bireyin, yukarıdaki mesleklerden hangilerini seçmesi daha uygundur?

- A) II ve III B) I ve II
- C) II ve IV D) III ve IV

Ek 3: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Adı&Soyadı:

Sınıfı :

Düşüncenize en uygun kutucuğa X işareti koyarak cevap veriniz.

Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlar	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1. Sosyal Bilgiler dersi beni düşünmeye yönlendiriyor.					
2. Sosyal Bilgiler Dersinden öğrendiğim bilgileri günlük hayatta kullanmaktan hoşlanıyorum.					
3. Sosyal Bilgiler dersinde işlenen konular zor olduğu için dersi anlamakta zorlanıyorum.					
4. Sosyal Bilgiler ders konuları ilgimi çekmiyor.					
5. Sosyal Bilgiler dersinde merak ettiğim konuları öğreniyorum.					
6. Sosyal Bilgiler dersinde konuların azaltılmasını istiyorum.					
7. Sosyal Bilgiler dersinin çevre bilinci kazanmamda etkili olduğuna inanıyorum.					
8. Sosyal Bilgiler dersinin çok zevkli geçtiğini düşünüyorum.					
9. Sosyal Bilgiler dersinin günlük yaşamda kullandığımız bilgileri öğrettiğini düşünüyorum.					
10. Sosyal Bilgiler dersi konularının herkes tarafından öğrenilmesine gerek olmadığını düşünüyorum.					
11. Sosyal Bilgiler dersinde öğrendiklerimin gerçek yaşama ilişkin bilgilerimi artırdığını düşünüyorum.					
12. Sosyal Bilgiler dersinde öğrendiklerimin beni sosyal yaşama hazırladığını düşünüyorum.					
13. Sosyal Bilgiler dersi konularının arkadaşlarımla tartışmak için uygun olduğunu düşünüyorum.					
14. Sosyal Bilgiler dersindeki bazı konular bana çok sıkıcı geliyor.					
15. Sosyal Bilgiler dersinde tarihleri ezberlemekte çok zorlanıyorum.					
16. Sosyal Bilgiler ders saatlerinin azaltılması gerektiğini düşünüyorum.					
17. Sosyal Bilgiler dersinde zamanın çok çabuk geçtiğine inanıyorum.					
18. Sosyal Bilgiler dersi konularının zorluğu nedeniyle en fazla korktuğum derstir.					
19. Sosyal Bilgiler dersi olmasa öğrenciliğin daha zevkli olacağına inanıyorum.					
20. Sosyal Bilgiler dersi konularının çok karışık ve zor olduğunu düşünüyorum.					

Ek 4: Gezi Gözlem ve İnceleme Fotoğrafları

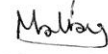
Ek 5: Gezi İzin Belgeleri

17/04/2015

ÇİĞDEM BATUBEY ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜ'NE
KARESİ/BALIKESİR

Okulunuz 7/F sınıfında okumakta olan 30 öğrencinizle 17/04/2015 tarihinde vakıfların faaliyetlerini yerinde incelemek amacıyla (Balıkesir Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Zağnos Paşa Cami ve Balıkesir Kızılay Şubesi'ne) gezi düzenlemek istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet Ali AY

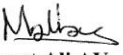

Yüksek Lisans Öğrencisi

Tel: 534 292 32 50

Adres: Kocaavşar Ortaokulu

Kocaavşar mah. Karesi/Balıkesir

GEZİ PLANI

GEZİ TARİHİ: 17/04/2015			
GEZİ YERİ: Zağnos Paşa Cami, Balıkesir Kızılay Şubesi ve Balıkesir Vakıflar Bölge Müdürlüğü.			
GEZİYE ÇIKIŞ SAATİ: 09:30			
GEZİDEN DÖNÜŞ SAATİ: 12:15			
GEZİYE HANGİ ARAÇLARLA GİDİLECEĞİ: 10 S 00002			
GEZİ KAFİLE BAŞKANI(ADI-SOYADI): Mehmet Ali AY			
GEZİ KAFİLE BAŞKANI CEP TEL. NUMARASI: 5342923250			
TAKİP EDİLECEK YOL: Sıtkı Yırcalı Cad.- Bandırma Cad.- Milli Kuvvetler Caddesi		İLK YARDIM MALZEMESİ: Yara bandı, pamuk, sargı bezi	
GEZİYE KATILACAK SINIFLAR VE ÖĞRENCİ SAYILARI:			
ŞUBE	ERKEK	KIZ	TOPLAM
7/F	15	15	30
GEZİYE KATILACAK ÖĞRETMENLER: Mehmet Ali AY, Umut AKOĞLU, Hüsnü BAYRAKTAR			
GEZİNİN AMACI: Vakıfların faaliyetlerini yerinde gözlemleyip, inceleyerek konu kazanımlarını edinmek.			
GEZİNİN KONUSU: Vakıfların sosyal yaşamımızdaki rolünü incelemek.			
GEZİ İÇİN ÖĞRENCİLERE VERİLEN İNCELEME ÖDEVİ Vakıfların faaliyet alanlarının incelenmesi, sosyal yaşamda insanlara ne gibi faydalar sağladığının gözlemlenmesi.			
DEĞERLENDİRME (GEZİYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER) Gezi ile ilgili izlenimlerini anlatacak kompozisyon yazdırılacak.			
 Mehmet Ali AY (Sorumlu Öğretmen)		 Ersin SEVER Okul Müdürü 17/04/2015	

GEZİYE KATILACAK ÖĞRENCİ LİSTESİ

SIRA NO	ADI SOYADI	ÖĞRENCİ NO
1	EFE ENES YÖRÜK	23
2	ERDEM KOÇ	38
3	KAAN PARMAKSIZ	83
4	EZGİ SÖZEN	87
5	BERİL ÖZDEN	107
6	RABİA KOÇAK	213
7	İREM NUR KARATEKE	223
8	KUTAY GÜN	569
9	MUSTAFA ERYILMAZ	607
10	SELİN SİMGE BAYRAM	629
11	BERKANT FURKAN GÜRLEK	631
12	MUSTAFA HAZIM ALICI	712
13	BARIŞ YILMAZ	768
14	SUDE YAREN ŞAM	824
15	BERKAY ALKAN	859
16	EMİRHAN YILMAZ	887
17	GÜLSİLA VAR	1109
18	AYŞE DOĞRU	1112
19	MEHMET TABAKÇI	1129
20	NİSA VARLIK	1137
21	KADİR MEHMET GÖKÇE	1174
22	HASAN KAYNAR	1267
23	İREM AKOVALI	1282
24	HATİCE GAMSIZ	1412
25	VEYSEL KARANİ GÖKTAŞ	1512
26	BARTU ÖREN	1538
27	HALE NUR CAN	1571
28	SILA NAZ GÜNAL	1586
29	NİHAN ÖZBEK	1589
30	MERVE TAZE	1612

Mehmet Ali AY

Yüksek Lisans Öğrencisi

Ersin SEVER
Okul Müdürü